

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף א לחינוך יסודי

יד יצחק בן-צבי

"עוד לא תמו כל פלאיך" יורם טהרלב

חוקרים את העבר, מוקירים את ההווה וצופים אל העתיד בראייה ביקורתית

יחידות הוראה למידה
בזיקה ל-70 שנה למדינת ישראל

לכתות ה-1

הקדמה

שנת השבעים למדינה מאפשרת לנו לעצור לרגע ולבחון את האתגרים שעמדו ועדיין עומדים בפנינו, את הישגינו מיום הכרזת המדינה ועד ימינו אלה ואף להמשיך ולחלום, לחזות ולתכנן את העתיד בשנים הבאות. במערכי שיעור אלה, המיועדים לתלמידי בית הספר היסודי אנו מבקשים להתבונן בהיבטים שונים הקשורים למדינה ולחברה, לנהל שיח חברתי-ערכי בסוגיות רלוונטיות ולהוקיר את ההישגים וההצלחות.

יחידות ההוראה - למידה שבהמשך מיועדות לכל המגזרים, על פי מתווה התכנית "שנת ה-70 למדינת ישראל" והציר המארגן: "חוקרים את העבר, מוקירים את ההווה, צופים אל העתיד".

לכל שתי שכבות גיל, נבחרו נושא וערך מרכזי ללמידה ולשיח. יש להתאים את הפעילויות לידע הקודם של הלומדים ולפעולות נוספות שבית הספר מקיים בנושא. ניתן לעסוק בכך בחיבור לתחומי הדעת, בשעת חינוך וכהרחבה לשיח סביב ערכי מפתח ה"ב".

מטרות התכנית:

- הרחבת הידע אודות העבר וההווה של מדינת ישראל והחברה הישראלית.
- שיח ערכי בנושאים הקשורים לחברה הישראלית ולמדינה.
- עידוד לעשייה והעלאת המודעות לחשיבותה של המעורבות החברתית.

נושאים:

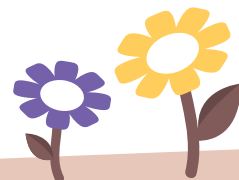
- **כתות א-ב** "סיפורי סבתא" הכרות עם סיפורים של המשפחה שלי מתולדות המדינה.
- **כתות ג-ד** "ארצנו הקטנטונת" הכרות עם מקומות מיוחדים בשכונה או בעיר שלי.
- **כתות ה-ו** חקר סביב דמויות מעוררות השראה, מופת, פורצות דרך וכד'.

אמצעי הלמידה:

- **חשיפה למידע באמצעים שונים:** חזותיים, דיגיטליים, יציאה לשטח, ראיונות וסיפורים אישיים של דמויות שונות, מובילות ומשפיעות.
 - **הפעלה חויתית** • **פעילות חקר** • **שיח ערכי** • **פעילות תורמת**.
- לכל נושא נכתב אשכול בן שלושה מערכי שיעור, על פי הציר המארגן: עבר, הווה, עתיד.

פירוט הנושאים והערכים המרכזיים:

שכבת גיל	נושא	שם הפעילות
א-ב	רב תרבותיות ערך מוביל: אחדות ושונות	1 / מאין באתי חשיפה לרב תרבותיות הישראלית דרך סיפור המשפחה שלי. 2 / אני ומשפחתי, אתה ומשפחתך מה מבדיל בינינו ומה משותף כאזרחים במדינה. 3 / "כשאהיה גדול"
ג-ד	"ארצנו הקטנטונת" השכונה והעיר שלי ערך מוביל: מעורבות חברתית ונתינה	1 / "ארץ ישראל שלי יפה וגם פורחת, מי בנה ומי נטע?" תולדות הישוב, השכונה ובית הספר שלי. 2 / נקודות חן אהובות בישוב שלי 3 / עושים למען ישובנו
ה-ו	"כזה ראה וחדש" - תמורות לאורך 70 שנה בישראל, גאווה ישראלית כחול לבן ערך מוביל: עבודת צוות	1 / מסע אל העבר מסע מימי קום המדינה ועד היום. התפתחותה של המדינה בתחומים שונים: מדע וטכנולוגיה, חברה, כלכלה, חקלאות, תקשורת, תחבורה ועוד. 2 / כאן גרים בכיף גאווה ישראלית- הישגים, חידושים ופיתוחים מרכזיים במדינה היום. 3 / כזה ראה וחדש- אלט נוי דרים: חלום ישן- חדש. בעקבות הרצל נחלום ונחזה את עתידה של המדינה. אני והמדינה בעוד 10 שנים

“כזה ראה וחדש” תמורות לאורך 70 שנה בישראל

רציונל

במשך שבעים שנות קיומה חלו במדינת ישראל שינויים רבים. ממדינה הנלחמת על קיומה למדינה חזקה ובעלת עוצמה ביטחונית, כלכלית, גיאוגרפית, תרבותית וחברתית. קשה להאמין ששינויים כה רבים חלו במדינה כל כך קטנה בכמה עשרות שנים.

בשנותיה הראשונות התמודדה מדינת ישראל עם סיכון ביטחוני משמעותי מול הצבאות הסדירים של מדינות ערב השכנות, ובייחוד מול מצרים. היום, לעומת זאת, קיים הסכם שלום בין ישראל למצרים, והאיום הביטחוני העיקרי איננו מול צבאות סדירים של מדינות שכנות אלא מול ארגוני טרור שונים.

לא רק בתחום הביטחון חל שינוי משמעותי כי אם גם בתחום הכלכלי. מדינת ישראל התחילה במשטר צנע מדוקדק, והתמודדה עם קושי רב לספק את צורכיהם הבסיסיים של מיליוני העולים ששחררו לפתחה. מצבה הכלכלי של ישראל היום הוא טוב לאין שיעור בהשוואה למדינות צעירות-יחסית אחרות, ותוחלת החיים במדינה היא מהגבוהות בעולם.

השקפת העולם הכלכלית בראשיתה של המדינה הייתה סוציאלית וחברתית. השקפת העולם הייתה ממלכתית מאוד מחד ואידיאולוגית מאוד מאידך. מדיניות “כור ההיתוך” ששררה בשנות החמישים הקרינה רבות על חיי התרבות של אזרחי המדינה, על פס הקול שהושמע ברדיו ועל הנכתב בעיתונים. עם הזמן הפכה מדינת ישראל למדינה ליברלית, קפיטליסטית ואינדיבידואלית יותר, ולכך, כמו לכל דבר, יתרונות וחסרונות.

במערך הראשון נתמקד בעבר וננסה לבחון תחומים שונים במדינת ישראל הצעירה: תחבורה, תקשורת, חקלאות, פיתוח טכנולוגי ועלייה, ונתייחס לתמורות השונות שהוזכרו לעיל. מהלך הלמידה ייעשה תוך כדי עבודת צוות, כעין מטלת חקר שמטרתה לחבר את הנושאים אל חייהם ואל עולמם של התלמידים כיום.

מטרות

1. התנסות בלמידת עמיתים סביב תמורות שחלו בתחומים שונים בחברה בישראל
2. הרחבת הידע אודות עברה של מדינת ישראל
3. שיח ערכי בנושאים הקשורים לחברה הישראלית ולמדינה
4. רכישת מיומנות ניתוח טקסט היסטורי
5. פיתוח מיומנות שאלות חקר ומחקר
6. העלאת המודעות למעורבות החברתית ויישום החומר הנלמד

מודל הפעילות

נקרא עיתונים משנותיה הראשונות של המדינה ונעקוב אחרי התפתחותה של המדינה בתחומים שונים. בסוף הלמידה על התלמידים להגיש תוצר יצירתי וליישם את אשר למדו.

מהלך הפעילות (25 דק')

פתיחה (5 דק') / המורה יציג את התמונה הבאה

ילד מוכר עיתונים בירושלים ערב הקמת המדינה:

הכיתה תבחן יחד: מה הילד לובש? מה הוא עושה? כיצד לדעתך הילד בתמונה מרגיש?
המורה ייתן סקירת רקע קצרה על ערוץ התקשורת המרכזי בשנותיה הראשונות של המדינה - העיתון.

למורה: בשנותיה הראשונות של המדינה הופצו בישראל עיתונים שונים, בעיקר עם זהות מפלגתית. עיתון "דבר" שהיה שופרה של מפלגת מפא"י, מפלגת פועלי ארץ ישראל; עיתון "חירות" שהביע את דעותיה של מפלגת האופוזיציה הגדולה חירות; "על המשמר", עיתונה של מפלגת מפ"ם; "הצופה", עיתונה של המפלגה הדתית-לאומית; "המודיע", עיתונה של אגודת ישראל החרדית ועוד. וכן העיתונים המסחריים שקיימים עד ימינו אנו - "מעריב", "ידיעות אחרונות" ו"הארץ".

דרך עיתונות התקופה אנו יכולים ללמוד רבות על התקופה, על אורח החיים ועל הנושאים שהעסיקו את אזרחי המדינה.

חוקרים צעירים (20 דק') / התלמידים יתחלקו לקבוצות חקר.

המורה ייצור מעין דוכן עיתונים. הוא יפזר על שני שולחנות כרטיסיות עם קטעי עיתונים של פעם העוסקים בתחומים שנבחרו על ידיו (דוגמאות של כתבות ומודעות העוסקות בתחומים השונים נמצאות בנספח). כדאי לבחור נושא או כמה נושאים בהתאם לגודל הכיתה. התחומים המוצעים: תחבורה, תקשורת, טכנולוגיה, קליטת עלייה. מורים המבקשים להוסיף תחומים המעסיקים את הכיתה (למשל: התפתחות היישוב שבו נמצא בית הספר) יוכלו לעשות זאת באופן עצמאי באתר: **עיתונות יהודית היסטורית**.

התלמידים יחקרו את הנושא הנבחר בקבוצות הלמידה בהתאם לכרטיסיות שבנספח וייצרו תוצר בהתאם להנחיה. שימו לב! חלק מהתוצרים דורשים כיתה מתוקשבת.

סיכום הפעילות (15 דק')

1. התכנסות למליאה

2. שאלות לדין ולשיתוף הכיתה:

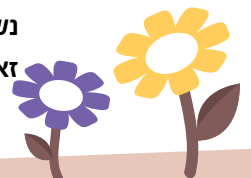
- מה למדתי מכרטיסיות החקר ומהעיתונים הישנים?
- תארו כיצד התבצעה העבודה בצוות. האם הייתה חלוקת תפקידים? מה הייתה תרומתו של כל אחד מכם להבנת העיתונים הישנים? מה השתנה מפעם להיום? ניתן לערוך טבלה על הלוח עם תשובות התלמידים.
- מתי הייתם רוצים לחיות - בעבר או היום? מדוע?
- מה אנחנו יכולים לעשות היום כדי לקדם את מדינת ישראל, כפי שהתקדמה עד היום?

3. סבב בין הקבוצות השונות והצגת התוצר.

4. משחקים של פעם ומשחקים של היום - לקראת ההפסקה:

המורה יציג על השולחן משחקים ישנים ומשחקים חדשים, משחקים של פעם ומשחקים של היום: גולות, אג'עים/גוגאים (גלעיני מישימש), גירים, גומי, קלפים, כדור, פוגים, דוקים, קובייה הונגרית, טטריס ועוד.

נשאל את התלמידים: מה שונה בין המשחקים של פעם ושל היום? מה נראה יותר כיף? האם באמת השוני גדול כל כך? זאת הזדמנות להתנסות בהפסקה הקרובה בבחירת משחק ולהשוות בין המשחקים של פעם למשחקים של היום.

עיתון "מעריב" שנת 1964

תחבורה ציבורית

מה יעשה מי שצריך להגיע ממקום למקום ואין לו רכב פרטי? מה תעשה מדינה שקמה רק לפני רגע ואין להרבה אנשים בה מכוניות? התשובה היא כמובן: אוטובוסים! תחבורה ציבורית! לפני הקמת המדינה פעלו בארץ כמה חברות גדולות של תחבורה ציבורית, ולאחר קום המדינה הוחלט לאחד את כולן תחת השם "אגד".

לפניכם פרסומת מהשנים הראשונות שלאחר קום המדינה, התבוננו בה וענו על השאלות:

1. מה רואים בתמונה בפרסומת? מה לדעתכם התמונה רוצה להביע? במה מתגאה חברת האוטובוסים של ישראל?
2. הסתכלו בסמל של אגד המופיע בתחתית הפרסומת בצד שמאל. ממה מורכב הסמל?
3. כיום יש כמה וכמה חברות תחבורה ציבורית בישראל, ולא רק אחת. איזו חברה מפעילה תחבורה ציבורית במקום מגוריהם? האם לדעתכם יש יתרון לכמה חברות של תחבורה ציבורית או עדיף שתהיה רק אחת?
4. מה לדעתכם השתנה בין התחבורה הציבורית בעבר לתחבורה ציבורית היום?
5. במה שונה התחבורה הציבורית מנסיעה ברכב פרטי?
6. משימה! כתבו יחד כתבה לעיתון, המציאו סיפור או הכינו יחד הצגה קצרה על חוויה שהייתה לכם בנסיעה בתחבורה ציבורית. תארו את החוויה, מי היו שותפים בה? מה הרגשתם?

„סוסיטא“ דגם ושנת ייצור 1965 - גורם ליציבות הכלכלית

עם עליית המסים על כלי-רכב נשארת „סוסיטא“ המכונית העממית, הזולה והחסכונית. זוהי המכונית המיועדת לשרת את האדם בעל האמצעים הקטנים ומבטיחה את מלוא ערך חסכוניותו. „סוסיטא“ הוכיחה עצמה בטיב העולה על תוצרת חוץ. היא בנויה על מנוע קונבנציונלי בעל 4 צילינדרים, 1000 ס.ק. מקורר במים ותיבת הילוכים מתוצרת אנגליה ראשונה במעלה.

„סוסיטא“ חסכונית יותר, טובה יותר וחזקה יותר, ולמעלה מ-7000 מכוניות „סוסיטא“ נעות כבר בכבישי הארץ.

אנו נותנים אחריות-יצרן עבור טיב המכונית ומבטיחים שרות למופת. במחסנינו מלאי חלקי חילוף ולנו שרשרת ענפה של מוסכי שרות בכל רחבי הארץ. לרשותך – מכונית „סוסיטא“ מסחרית, במחיר 7-950 ל"י, כולל המסים החדשים, במכונית 2 מקומות קדמיים וספסל רחב, נוח ומתקפל ל-3 נוסעים נוספים, בסה"כ – 5 מקומות.

דאגנו שעם עליית המסים תשאר מכונית עממית זו זולה וחסכונית. ניתנת אפשרות לרכישה מיידית ע"י תשלום של 5.000 ל"י במזומן והיתרה בתנאי אשראי נוחים.

כמו-כן ניתנת לרכישה מיידית:

- „סוסיטא“ סטיישן, דגם ושנת ייצור 1965, במחיר 9.990 ל"י, כולל המסים החדשים.
- „סוסיטא“ שנדר, דגם ושנת ייצור 1965, במחיר 7.000 ל"י, כולל המסים החדשים, ולכן –

לבטחון. חסכון והנאה – „סוסיטא“ 1965 לכל המשפחה!

הסוסיטא

במשך השנים היו כמה ניסיונות לפתח ייצור של מכונית ישראלית. הייצור המפורסם ביותר היה ללא ספק: סוסיטא - רכב תוצרת ישראל שיוצר בין השנים 1960-1975. לפניכם פרסומת משנת 1964, התבוננו בה וענו על השאלות:

1. במה עדיפה סוסיטא על מכוניות אחרות לפי הפרסומת?
2. כמה מקומות יש בסוסיטא?
3. מה ניתן ללמוד מהפרסומת על המצב הכלכלי במדינת ישראל באותן שנים?
4. אילו דגמי מכוניות אתם מכירים היום? אילו הייתם חיים באותן השנים: מה הייתם בוחרים לקנות - סוסיטא או מכונית מחו"ל? מדוע?
5. משימה! הכינו פרסומת משלכם למכונית ישראלית חדשה שברצונכם לייצר. התייחסו לנקודות הבאות: למה כדאי לקנות דווקא את המכונית שלכם? במה שונה המכונית תוצרת ישראל ממכוניות אחרות? מה ישראלי במיוחד במכונית שלכם?

כאלפיים פועלים סוללים כבישים במיליון ל"י

כבישים חדשים במיליון לירות נסללים כעת ע"י מחלקת העבודות הציבוריות של משרד העבודה והבינוי בדרום הארץ.
כאלפיים פועלים פועלים עסוקים בעבודות הסלילה שיספקו כרבע מיליון ימי עבודה.

עיתון "מעריב" שנת 1984

פיתוח הכבישים

לפניכם שלושה קטעי עיתונים. הראשון הוא קטע עיתונות משנת 1957, המדווח על סקירה שעשה שר התחבורה באותן שנים על פיתוח התחבורה ועל ההוצאות הרבות של המדינה בסלילת כבישים.

הקטע השני הוא עמוד מעיתון משנת 1972, המבשר על מהפכה בסלילת הכבישים בישראל ועל סלילתם של נתיבי איילון. כביש נתיבי איילון הוא מהמפורסמים ומהמרכזיים כיום בישראל, והוא למעשה הכביש המרכזי של תל אביב ושל ערי המרכז. כיום עוברים בו כל יום כ-750,000 כלי רכב!

הקטע השלישי הוא משנת 1984, ובו אנו קוראים על סלילת כבישים בנגב.

קראו את הקטעים וענו על השאלות:

1. יש לא-מעט כתבות העוסקות בפיתוח הכבישים בישראל, מה הדבר יכול ללמד אותנו?
2. שימו לב לשפה שבה כתובים העיתונים. האם היא שונה מהשפה שבה אנו מדברים היום? מה דומה? מה שונה?
3. לפי הכתבה, באיזו מטבע השתמשו בעבר בישראל?
4. שימו לב לכותרות בעמוד העיתון בקטע השני: מה המטרות בסלילת הכבישים?
5. קטעי העיתונות לקוחים משנים שונות, האם ניתן לראות התפתחות בכבישים במדינת ישראל בקטעי העיתונות השונים?
6. מה דעתכם על כמות האנשים שסללו כבישים באותם זמנים? כמה אנשים, לדעתכם, צריך כדי לסלול כביש?
7. הקטע השלישי מגלה לנו שלסלילת הכבישים בארץ היו מטרות נוספות מלבד שיפור איכות הנסיעה, מה הן?

15,455 תאונות דרכים ב-1988 - מספר שיא ב-10 השנים האחרונות

בשנת 1988 נרשמו על ידי משטרת ישראל 15,455 תאונות דרכים, בהן נפגעו 23,070 איש, מהם 500 הרוגים. בהשוואה לשנת 1987, זוהי עליה של 3% לערך במספר התאונות, כ-4% במספר הנפגעים וכ-1% במספר ההרוגים. דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שמסר על כך, ציין כי מספר התאונות שנרשמו בשנת 1988 היה הגבוה ביותר שנרשם בעשר השנים האחרונות. חודש השיא בתאונות דרכים עם נפגעים, היה תודש פברואר 1988, ולאחריו החודשים ינואר, ספטמבר, יוני ודצמבר, ואילו החודש בו נרשם מספר התאונות הנמוך ביותר - היה אפריל ולאחריו אוקטובר.

עיתון "הבוקר" שנת 1949

נתרבו תאונות ומפועי דרכים

נמצעה קשה רוכבת אופנים

הצעירה ב. וילנר מיפו נמצעה אמש קשה בתאונת דרכים.

הנפוצה נמצאה מוטלת על הכביש, בקרבת בית הסוהר ביפו, ועל ידה אופנים שבורים. במצב קשה הועברה הנפוצה לבית החולים הצרפתי ביפו.

בכביש חיפה - יגור, אירעה התנגשות בין מכונית משא, נהוגה בידי מוטעב עלי נטור, מוליית אליכרמל, ובין אופנוע נהוג בידי החייל ישעיהו כהן. כתוצאה נפצעו רוב כב האופנוע והחייל זאב ססיר. הנפוצים הועברו לבית חולים צבאי.

בכביש הראשי ברמלה, נפעה מכונית פרטית, נהוגה בידי אריה שפירא, מתלאביב, בהולך רגל בשם ברנרד כץ, מרמלה. כץ נפצע בראשו והועבר לבית חולים צבאי. הנהג נעצר ושוחזר בערבות.

מוג האויר - היום

מוג האויר יתיה היום בדרך כלל נאה, אך מעונן חלקית.

נהרג ע"י מכונית

בהצטלבות הדרכים רמת הכובש - כפר סבא, אירעה התנגשות בין מכונית משא, נהוגה ללא רשיון לנהגות בידי משה ברכה, מקיבוץ אייל, ובין עגלה. כתוצאה נפצע קשה העגלון יוסף רייך, בן 36, מרעננה רח' ברי רוכב, הוא הועבר לבית החולים "בילינסון" ושם מת מפצעיו. הנהג נכלא.

נפצע בנסלו מאוטובוס

לפני התחנה הסופית "אגד" בנתניה, נפל יוסף קשה, מבית העולים "בית ליד", מתוך אוטובוס. קשה נפצע קשה והועבר לבית החולים "בילינסון". הנהג נעצר ושוחזר בערבות.

מפועים בהתנגשות מכוניות

בכביש תל-אביב - סתח'תקה, אירעה התנגשות בין מכונית צבאית, נהוגה בידי עמי בראברהם, ובין מכונית משא שחנתה בצד הכביש, נהוגה בידי אליהו יעקובי. כתוצאה מכך נפצעו: נהג המכונית הצבאית, החייל בריק דניאל, החייל משה ליריק, ויו"ס שניידר, מקיבוץ נאות מרדכי. הנפוצים הועברו לבית חולים צבאי. נהג מכונית המשא נעצר ושוחזר בערבות.

עיתון "מערב" שנת 1989

תאונות דרכים - משימת מעורבות

לפניכם שני קטעי עיתונים, הראשון משנת 1949 כשנה לאחר קום המדינה, והשני משנת 1989. קראו את שני הקטעים היטב וענו על השאלות.

1. בכתבה משנת 1949 ניתן לראות כלי תחבורה שונים ששימשו את אזרחי המדינה. מה הם?
2. על פי הנתונים, בשנה שעברה (2016) התרחשו בישראל 12,015 תאונות דרכים, ובהם נהרגו 335 בני אדם. מה לדעתכם השתנה משנת 1989 עד היום?
3. אילו גורמים נוספים, שלא היו בעבר, עלולים לגרום לסכנה גדולה יותר בכבישים?
4. מה ניתן לעשות כדי לצמצם את מספר תאונות הדרכים? האם בבית ספרכם פועלות משמרות הזה"ב?
5. **משימה!** ערכו עצומה, מפגן או קיר תערוכה בבית הספר להגברת המודעות לזהירות בדרכים.

יום ר

11.00	לתלמידים בחופשה – א
לפגשות – "פרח הפלמ"ח"	
ב) טאכי המוכה – סיפור	
מוסיקלי מאת צ'רני קליין	
זינגר	
12.00	קונצרט פופולארי – מסי'
קה לבאלס מתוך "הפסחה"	
הנחה" לציקובסקי (המ')	
נצח ארנסט אנסרמה) ומהר'	
לוח מאת האסולאן	
1.25	אדנה ראש העיר – ראש
עריית עבו – סביאל אפ'	
רת	
3.16	זמר לשבת
3.30	קבלת שבת – קריאת
בטעמי המקרא שיחה על	
פרשת השבוע מאת הרב מר'	
דני זכמן, פיוטים מפי מק'	

יום א

11.00	לתלמידים בחופשה – שי'
עור באנגלית ומה טוב יח'	
דיר' – אימיה לילדים מאת	
יוחית סלע וינגר וקיתואל	
שור, בביצוע ילי עמק	
הורדן	
12.30	קונצרט פופולארי – פח'
לבל כוראל – פרלור, באר'	
אריה על הסוחר סול (נתן	
מילשטיין – כנור) מוצארט:	
רונדו מתוך הקונצ'רטו לבא'	

יום ב

11.00	לתלמידים בחופשה – שי'
עור באנגלית ומפיוצב לר'	
שוב"	
12.30	קונצרט פופולארי – שר'
מאן: קונצ'רט בלה מיגור	
לציל (הסולן) – פייסטילאב	
רוסטרופוביץ'	
1.20	פגישות שלום של עולים,
מוסיקה קלאסית, כבי'	
קשתר' – הנדל: קונצ'ר'	
טו לנבל ולתזמורת (הסולן):	
ינקור ואבאלטה) מוצארט:	
קונצ'רטו בסול'מניור לכנור	
(הסולן): דוד אויסטראל, ומ'	
נצח: רודולף ברישאי, ומ'	
דלטון: הפתיחה ים שקט	

עיתון "דבר" 1963

רי יוסי אברמוביץ (אקור'
דיון)
8.00 "בגדור אחד"
זכי אוראל (מצוטפאן)
8.45 – אריות מתוך "הספר חס'
בידיה" ולנולוביץ' לרוסיני

רת: "האקלים" – סדרה
באת פרופ' דב אשבל (י"ס)
האקלים והאדם,
"שירי שיר"
7.30 מבד אל בדי'
7.40 "מתוו לשונות הקבבה"
8.20 פרקי היום בתנ"ך: דניאל,
8.50 פרקים י"א, י"ב, קריאה מפי'
שלמה ברטנוב ושיחה מאת
ד"ר שמואל אברמסקי
9.30 "סימפס" – ילקוט לענייני
מוסיקה
10.00 הספטימבר הישראלי
השלישי 1963 – איזאק

עדה גלי –
יום ב', 10.27 בערב

9.16 קונצרט ליד השבת –
סטפאניסקי: "פולצ'ינלה",
מוסיקה לבאלס, בביצוע תז'
מרת, "פיהרמנינה" (המונצ'
אנדרה ואנונט), מוצרט:
קונצ'רטו בדר'מינור, לפסכ'
תר בביצוע גלן גולד עם תז'
מרת ביביסי בניצוחו של
ואלטר ויסקינד, בראהמס:
סימפוניה מס' 2 ברה'מינור
בביצוע תזמורת פילהרמוני'
יה" (המונצח אוטו קלמפרר)

הגד הקק
2.00 "שתיים בדיוק" – עם שר'
רו ורות כידן
4.00 לנער (העבלת מרשת א')
4.30 שירים עבריים בבקשתך
(העבלת מרשת א')
מסר וחביב'
9.15 תכנית לבקשתך
10.00 המחנה רוקד

שרון (כנור), לאונרד רוז
(ציל), יוניק איסטמפ'
(סנתר): שתי שלישיות
מאת סומבהן
10.57 "רגע של שיר" – "שיר'
הנצחה", שיר עם ליטא,
חרונס: לאה גולדברג, קר'
ראל והרית חרופא

הגד הקק
4.00 "לנער המתבגר": ביקור
בצוללות חיל חים ומסמס
במקומות קדושים מאת יע'

9.30 "המסך עולה" – "הכר'
כר" – מאת פרנספר
מרטה. עיבוד ולום: אפרים
סטן
10.27 הפסנתרנית עדנה גלי –
הינדרמית: מנטה, ומוצארט:
רונדו בלה'מינור

הגד הקק
4.00 מוסיקה קלאסית קדה
– סופה: פתיחת, הפרשים
הקלים: קרייולר: קפריצ'
ויגא. ליסט: רפסודיה התי'
גריט מס' 2, וסן'סנס: בכ'
חנלה מתוך "שמשון ודלר'
לה"
4.30 "נעימה ומהר"

גלי צה"ל
7.15 "זמר למחנה"
7.30 "שיחה קלה עם אסתר קל'
ה"טריטיק" של פציני
7.40 חנשות מן התקליטה
8.00 הקונצרט הפימפוני
9.15 "השבוע" – גלינקא: הפ'
תיחה ל.רוסלאן ולודמילח'
קונצ'רט מס' 1 לכינור (חסר)
לן תודי מנחין, וסן סאן:
סימפוניה מס' 3 (המונצח
פול פאריין)

בית ספר דרך הרדיו

בשנותיה הראשונות של המדינה היו שני אמצעי תקשורת עיקריים בארץ: הרדיו והעיתון. לפניכם לוח השידורים של תחנות הרדיו השונות משנת 1964.

1. בימי החופש הגדול שודרו ברדיו תוכניות לימודי העשרה לתלמידים שבחופשה, אילו שיעורים העבירו?
2. בתור תלמידים, האם הייתם מעדיפים ללמוד בבית דרך הרדיו? מדוע כן? מדוע לא? נסו לתאר את חווית ההאזנה למורה המדברת ממכשיר הרדיו.
3. אילו אמצעי למידה אלקטרוניים בימינו אתם מכירים?
4. חפשו בלוח השידורים את שמות התוכניות שלפניכם, כתבו ליד כל תוכנית באיזה יום היא משודרת, באיזו תחנת רדיו ובאיזה שעה: שירים עבריים בבקשתך / תוכנית לנער המתבגר - ביקור בצוללות חיל הים / מוסיקה שבחרו מזכירו של נשיא המדינה / קבלת שבת - קריאות בטעמי המקרא ושיחה על פרשת השבוע / מוסיקה לריקודים / פגישות שלום של עולים
5. האם אתם היום שומעים רדיו? מתי?
6. משימה! בנו יחד לוח שידורים של תחנת רדיו משלכם. החליטו: מי בקבוצה יהיה הקריין? מי יכתוב את תוכניות הרדיו? האם התוכנית תכלול חדשות ואקטואליה? מי אחראי על המוזיקה? אילו תוכניות יהיו בתחנת הרדיו שלכם? אילו שירים תבחרו להשמיע? כל כמה זמן תשדרו חדשות?

מכינים לראשית 1967 טלביזיה בארץ

מצד נוסף באה התנגדות: הקמת הטלביזיה תהווה דחף נוסף ברמת החיים בישראל. ברנע שתוקם כאן תחנה יקבע "יעד" חדש לאוכלוסי המדינה: טלביזיה. מכשיר זה שיעלה כ-2500–3000 ל"י. יגרור דרישות להע" לאת שכת, תוספת רווחים ותחרות סנוכית בדרג חדש.

אף על פי כן נראה שלא קל יהיה לראש הממשלה ולחבריו להבקיע את חומת ההתנגדות הקיימת בחוגים רחבים בציבור. מחנכים ואנשי ציבור צופים כדאגה על חרירת הטלביזיה בישראל, אם בתחילה עוד דיברו על כך שהיא תהיה "חינוכית", הרי עתה הסירו את מסכת הצביעות הזו. מודים שיהיו אלו שידורים זולים בדומה לקיים בארצות אחרות, בוע הטלביזיה מזוהה חלק מההווי הכללי.

חברי הממשלה והמפלגה רואים בהחלרת הטלביזיה טקור להרעלת הנוער בסמל וגס.

מאבק עז התנהל לפני שנתיים בשאלת הקמת טלביזיה בישראל. לאחר שורה ארוכה של דיונים אישרה הממשלה הקמת טלביזיה חינוכית והצליחה להשיג רוב זעום בכנסת לתכניתם זו. כאשר הכנסת דנה בנושא, הושמעה הבטחה חגיגית מפי ראש הממשלה וסגנו: לא ייעשה צעד נוסף לכינון טלביזיה כוללת ביש"ר אל, בלי שהכנסת תסמון ידיו על כך.

זו היתה ההבטחה החגיגית. אך בפועל חל שינוי מרחיק לכת.

התנגדות משני כיוונים

כבר לפני למעלה משנה החלו צוותות של קול ישראל להכין את עצמם לקראת הפעלת שידורי טלביזיה.

קטעים מתוך עיתון "חירות" 1964

טלוויזיה בישראל - טוב או רע?

בשנת 1967 לקול תרועות שמחה וששון התחילו לראשונה בישראל שידורי הטלוויזיה. אולם הדרך להקמת טלוויזיה בישראל לא הייתה פשוטה כלל וכלל ולוותה בהתנגדויות רבות. קראו את הכתבה וענו על השאלות!

1. למה ראש הממשלה וחברי הממשלה התנגדו להקמת טלוויזיה בישראל? מהן שתי הסיבות המרכזיות?
2. האם לדעתכם המתנגדים להקמת טלוויזיה צדקו? האם לדעתכם הטלוויזיה טובה או רעה?
3. בתקופה היא ראש הממשלה היה לוי אשכול. אילו היה לוי אשכול חי היום, מה לדעתכם הייתה עמדתו בנוגע לאינטרנט? האם היא הייתה דומה לעמדתו כלפי הטלוויזיה או שונה?
4. בהתחלה תפקיד הטלוויזיה היה לחנך: טלוויזיה לימודית. האם אתם מכירים תוכניות של הטלוויזיה הלימודית היום (חינוכית)? האם אתם צופים בטלוויזיה החינוכית? אילו תוכניות משדרים בה? מה דעתכם על התוכניות?
5. משימה! כתבו יחד מכתב מנומק לראש הממשלה לוי אשכול, ובו תביעו את עמדותיכם ביחס לטלוויזיה במדינת ישראל. התייחסו במכתבכם ליתרונות ולחסרונות בשימוש בטלוויזיה במדינת ישראל.

מה בטלוויזיה?

1. לפניכם לוח שידורי טלוויזיה משנת 1980. מצאו את התוכניות שלפניכם וכתבו את היום ואת השעה של כל תוכנית: מבט לחדשות / היה היה - תקופתו של לואי ה-14 / פסטיבל הזמר והפזמון / סיפורי חליל משחק הגמר בגביע אירופה לאלופות בין מכבי ת"א לבין ריאל מדריד / זהו זה / בית קטן בערבה
2. משימה! בחרו תוכנית אחת מתוך התוכניות והציגו אותה בפני הכיתה. כדי להציג את התוכנית למדו עליה קצת באינטרנט (למשל: פסטיבל הזמר והפזמון - אילו שירים שרו שם?; משחק הגמר בגביע אירופה: מי ניצח?).
3. מה דעתכם? מה אתם רואים בטלוויזיה היום? האם התוכניות בעבר היו ערכיות יותר מהתוכניות היום? מה השתנה? מה הייתם משנים בטלוויזיה היום?

לחוקת, "חלב ודבש" שבת, 22.45

יום ד' 2.4

טלוויזיה לימודית
09.00 סלמלא - לעזר כמית
09.40 ראש
מסעיו של מנחם פולו
10.15 מלון
מכרם אסטרונאוט
10.40 שאלה
וכיוותיו של חילי
של זמן - ילדי הברכה הנפתרת
16.00 היה היה - תפוסתו של לואי
ה'14 (בצב) 16.30 שילב חילי יו
נעלם - בני שבט השרפה מנמאל

תוכניות לימודיות
17.30 בית קטן בערבה: "הדרר"
הכיתה ארובה" (בצב)
18.20 סרט מצויר

תוכניות בעברית
18.30 קיצור החדשות
18.32 סרטים מצוירים
18.45 חידושים והמצאות
19.00 ספורט
19.27 סיפורי חילי
חדשות 19.30

תוכניות בעברית
20.00 כותרות מבט
20.03 על אדונים ומשרתים: "הש"
על ימים מפלמים
20.50 נקודת חן
21.00 מבט לחדשות
21.30 תשדירי שירות
21.35 מוקד
21.55 סרט קולנוע - "אורות הי"
תנ": חזו סיפור על אשה שמנסה
להחזיר אחריה את גלגל חיה. היא
נפרדת מבעלה שהציר את צעירה כי
פעילה פוליטית וכאשר שית עצמאית,
אחרי שנים מנסה האשה לשנות זאת.
בתפקידים הראשיים: אני זיראדו
וואן רושפור. במאי: סרזי קורבר.
23.40 פסוקי של יום וכמעט חצות

21.10 - אייב בפתח 22.00
חדשות באנגלית 22.10 - אנשי
החברות.
יום שני
18.30 - תכנית בצרפתית 19.00
חדשות בצרפתית 19.30
חדשות בעברית 20.30 - קומדיה
על חתנת רייז 21.10 - צנינים
שלבב 22.00 - חדשות באנגלית
22.15 - מאריס (בלש).

יום שלישי
18.30 - תכנית צרפתית 19.00
חדשות בצרפתית 19.30
חדשות בעברית 20.30 - הכל
בשאר במשפחה 21.10 - משפחה
ברונסי 22.00 - חדשות באנגלית
22.10 - משפט הכתר.

יום רביעי
18.30 - תכנית בצרפתית 19.00
חדשות בצרפתית 19.30
חדשות בעברית 20.30 - בנסון
21.10 - מרש חולף 22.00
חדשות באנגלית 22.10 - ראש
הכלשים.

תוכניות לימודיות
15.00 3, 4, 5 - לגיל הרך; עם
יונה אליאן וששית קשת
15.30 סדר ליל פסח כמיתנה יהודי
ספרד

תוכניות בעברית
18.30 קיצור החדשות
18.32 ספורט
19.27 סקירת תוכניות
חדשות 19.30

תוכניות בעברית
20.00 חדשות
20.15 קונצרט לחג
20.35 "כולנו מסובין" - שידור
שני של סדר פסח שערך הרב שמואל
אבידור זכתי
21.50 "שירי אייב"
22.30 סרט קולנוע - "דודה קלרה"
24.00 פסוקים לחג וחדשות

יום ג' 1.4

טלוויזיה לימודית
הג הפסח - אין שיהוירים

תוכניות בעברית
18.30 קיצור החדשות
18.32 פריחת שלום
19.00 למשפחה
19.30 חדשות

תוכניות בעברית
20.00 "שירים מן ההגדה"
20.30 מבט לחדשות
21.00 שירי ניסן בהגשת נעמי שמר
21.40 סרט קולנוע - "זרע הי"
תמרינג: עם עומר שריף וגילי
אגדריס
23.45 פסוקי של יום וחדשות

טלוויזיה ירדנית

יום חמישי
18.30 - תכנית בצרפתית 19.00
חדשות בצרפתית 19.30
חדשות בעברית 20.30 - החובות
21.10 - הניצולים 22.00
חדשות באנגלית 22.10 - סרט
עלילתי.
יום ששי
18.30 - תכנית צרפתית 19.00
חדשות באנגלית 19.30 - חדשות
בעברית 20.30 - על בר המזל
21.10 - ידיו משותף 22.00
"סוויץ".

יום שבת
18.30 - תכנית בצרפתית 19.30
חדשות בעברית 20.30 - בידור
אשתי, שכנתי 21.10 - בידור
21.30 - הצעד הבא מעבר 22.00
חדשות באנגלית 22.10 - דאלאס
23.15 - בלווי.

יום ראשון
18.30 - תכנית בצרפתית 19.00
חדשות בצרפתית 19.30
חדשות בעברית 20.30 - מורק ומנדי

שבת 29.3

תוכניות בערבית
18.00 קיצור החדשות
18.02 סרטים מצוירים
18.30 חידושים והמצאות
18.45 ערב טוב: תוכנית בידור
חדשות 19.30

תוכניות בעברית
20.00 בצאת השבת
20.30 מבט לחדשות
21.00 תשדירי שירות
21.05 פסטיבל הזמר והפזמון הי
ישראלית תש"ם - שידור ישיר מבני
יבני האומה בירושלים: משתתפים:
ריקי גל, עדנה לב, שלמה גרוניק,
יעל לוי ויצחק קלפטר, רותי נבון,
האחים והאחות, סקסטה, שימי תבור,
רי, עוזי חיטמן, לאה לופטין, אריק
סיני, דני גרנות, עפרה חזה וגורית
גלרון. מנחה: רבקה מיכאלי.
22.15 מבט ספורט
22.45 שידור ישיר של חלקו השני
של הפסטיבל. משתתפים: לחקת
חלב ודבש וחווה אלברשטיין.
23.45 פסוקי של יום וחדשות

יום א' 30.3

טלוויזיה לימודית
09.00 סלמלא - משקפים; מגישים:
אלי גורנשטיין ורחל הפלר
09.20 מלאכת יד - להלביש בקבוק
09.30 ראש פיוס - קולומבוס
10.00 והזיה (בשידור חוזר) 10.55
כל שיר - נתן ויתון - בני בוער
משותפים עם המשרד נתן ויתון
15.00 האוניברסיטה הפתוחה: אנגלית
תוכנית - צימה יצמחים: זרע
ונביט (בצב) 16.00 ציפיתש
הדין 16.25 פתח הפסח
סיפור בלשי של קונן דויל, שגיבור
הראשי הוא שירוק הולמס 17.00
במעגל פתח.

תוכניות לימודיות
17.30 כפתור ופרח

תוכניות בערבית
18.30 קיצור החדשות
18.32 לאסי: היה היו ילד ויל-
דה (חלק ב')
19.00 יומן השבוע
תוכניות בעברית

20.00 כותרות מבט
20.03 עוד לחיט
20.30 הופעתן של החובות: עם
קריסטל גייל (בצב)
21.00 מבט לחדשות
21.30 יגאל אלון - דיוקן (בצב)
22.50 ראש העיר קאסרברדיג
23.45 פסוקי של יום וכמעט חצות

יום ב' 31.3

טלוויזיה לימודית
09.00 מה פתאים 09.25 אחי-מי
יודע - עם אורי סלע והקריקטוריסט
זאב 09.50 פוס הנדריס
פסטיבל הזמר של בייש תלמה ילין
14.00 איבתי הראשונה - מאת
שלום עליכם 14.40 הגמלים וזה
הרגול.

אב (יום ב' 9.25)

מה בטלוויזיה

יום ה' 27.3

טלוויזיה לימודית
09.00 סלמלא - מלא רוצה קוף
09.25 חוביר 09.45 פיסאות מיסי
קליים - על הדשא - קרית אוני -
עם תומורה הנורע בנצוח אלקלע,
זכרשתתפת להקת האחים והאחות
וגידי קורן 10.15 תקות גדולות
(חלק ב') 10.45 כל שיר - דוד
אפירן 16.00 והזיה (בשידור חי)
עם גרי אקשטיין 17.00 אתה יודע.

תוכניות לימודיות
17.30 סוד כמס
18.00 מה - הענינים - מושנים,
מקומות ואנשים בחדשות

תוכניות בערבית
18.30 קיצור החדשות
18.32 סיפורי חילי: "סוס בהנות"
19.00 יש לי שאלה
חדשות 19.30

תוכניות בעברית
20.00 כותרות מבט
20.03 לקראת שידור
מבט לחדשות
20.30 שידור ישיר מברלין של
משחק הגמר בגביע אירופה לאנחות,
בין מכבי ת"א לבין ריאל מדריד. כן
ישודר שם הענקת הגביע.
23.00 נכרה קולומבו: "החובות"
23.50 פסוקי של יום וכמעט חצות

יום ו' 28.3

גרי אקשטיין (יום ו' 10.45)

טלוויזיה לימודית
09.00 רגע עם דודלי - למח ומדוע
09.25 תמול עכשיו - רכבות
09.45 הפזמון הנדרי 10.05 פס
סיביל שירי ילדים מס' 10 14.00
האניברסיטה הפתוחה: מנאל למדעי
השבע - גלי קול באוויר 16.00 פריקים
בשיקתה מנורית - שני פנים ל-
אלקטרון.

תוכניות לימודיות
15.00 ד"ר דוליסל: "הדובים ת"
שרומים"
15.20 שלום לבוא שבת - פרי-
שח "צו".

תוכניות בערבית
17.30 קיצור החדשות
17.32 סרט ערבי
19.45 חדשות
20.02 סקירת תכניות

תוכניות בעברית
20.05 באה שבת
20.20 השבוע - יומן ארועים
21.20 "ימי ניסן" - בהגשת נעמי
שמר
22.00 המורדים: פלשטר מתחיל
לעסוק בפוליטיקה, נעקד פילוס וטייט
נשארים בצבא. פילוס נשלח למלא
משמיה ונלכד ע"י הבריטים. הוא
נידון למות. כלואו הוא מושג-אח
אבי האמיתית.
22.50 קווינס: "אחרון הענקים"
23.40 פסוקים לשבת וחדשות

14 השעות הקטנות

חידושים והמצאות בתעשייה הקיבוצית - שינוע וציוד הרמה

מוצרי י.ת.ד. דברת כובשים את השוק

בקיבוץ דברת בגליל התחזקו חקם לפני שנתיים מפעל זכלי היתוך והשחזה מאבקת יהלומים. המפעל - יהלומים תעשייתיים דב"ר, או בראשי תיבות י.ת.ד. - הוא אחד המפעלים השקטים, אך המעניינים שקמו בתנועה הקיבוצית בשנים האחרונות. המבקר ב"מפעל חושב לרגע כאילו טעה, אמרו לו שהוא בא למפעל בתחום המתכת והוא מוצא עצמו, פת"א, במפעל הדומה בחלקו יותר למפעל לכימיה, ואכן הצדק עמו. ייצור כלי היתוך והשחזה עדינים מאבקת יהלומים דורש ייצור מיוחד, ריכוז רב, שקט וסביבת לנות מרובה. אנשי דברת, חלקם

טכנולוגיה חדישה לייצור שקי שינה

מחמרים סינטטיים משובחים, כא"ר חלקו החיצוני של השק עשוי ניילון, שעבר תהליך מיוחד של אימפרגנציה והוא מיוצר בהתאם לתקנים בין-לאומיים אירופאיים ו-אמריקאיים. שק השינה של "כרי" מיה" נחשב כיום למלה האחרונה בתחום ייצור שקי השינה בעולם ולא לחינם קיבל מפעל זה לא

הצלחה ושמה מ.ל.מ. - כיסופים

מפעל בחקיק של 200,000 דולר ואולי אף יגיע לרבע מיליון דולר, זאת מבלי לקחת בחשבון את ה"שיווק המקומי בארץ. מהו אם כן, סוד ההצלחה של מ.ל.מ. כיסופים? אנשי המפעל טענים שיש להם שלוש סיבות טובות להאחו בהן כדי ל"הרץ" את סוד הצלחתם. הראשונה, טיב, לדעתם הם מצליחים להתמודד עם 1500 מפ"עלים דומים ברחבי העולם בגלל הקפדה מירבית על טיב תוצרתם.

הסודות של "אל-רם"

מפעל "אל-רם" לייצור ריהוט מ"תחב באלונים אבא הוא בין המפ"עלים הקיבוציים שעד לאחרונה נהג לפי הכלל הידוע - כמה ש"תדע עלי פחות - מה טוב. אבל לכל זה יש, כמובן, גם תוצאות והן לא תמיד חיוביות ודווקא ל"אחרונה נתבשרנו על שורת חידושים במפעל הצפוני הזה. העובדה שהמפעל טיים עתה לצייד שורת בתי ספר בארץ בעיסקה מפתיעה של מיליון דולר לא ריפתה את ידי מנהליו שהחליטו, שלאחר התחלה כח טובה בייצוא, צריך להמ"עין ולהתאמץ. ראשית, נתבשרנו על הקמת מחלקת צביעה מודרנית ומשוכללת במפעל, אולי המודרנית ביותר בארץ. כל מוצרי המפעל עוברים עתה, לאחר סיום הרכבתם, תהליך של ניקוי והכנה

עולם הריהוט המוסדי עובר לפלסטיקה

גליל טיבו תמנועלה, עיצובו תנאה וצבעו המרהיבים ועתה הוא עזר מר לא רק לרשות של לקוחות במטרה להרש את בתיהם, אלא גם לרשות מוסדות שונים המעוניינים להשתמש אותם. המחלקה במפעל מי"ר הוט מוסדי, בעיקר ריהוט המ"צוי במקומות לחים, רטובים, או במקומות בהם קיימת סכנת קורוזיה. ריהוט "גולן" ידוע משכבר

עיתון "דבר" 1977

חידושים והמצאות בתעשייה הקיבוצית

לפניכם קטע מעיתון משנת 1977 העוסק בפיתוחים טכנולוגיים של מדינת ישראל. קראו את הקטעים (השפה קצת ישנה אך מעניינת מאוד) וענו על השאלות:

1. איפה נמצא קיבוץ כרמיה? איפה נמצא קיבוץ דברת?
2. מה מפתחים בכל אחד מהקיבוצים?
3. הסבירו את המשפט: "שק השינה של 'כרמיה' (שם הקיבוץ) נחשב כיום למילה האחרונה בתחום ייצור שקי השינה בעולם".
4. לאן בעולם נשלחים (מיוצאים) המוצרים של קיבוץ דברת? לאילו מדינות?
5. אילו פיתוחים ישראליים אתם מכירים שמפורסמים היום בעולם כולו?
6. משימה! חשבו על המצאה ישראלית משלכם בתחום הטכנולוגי! תכננו כיצד ייראה המוצר שלכם, במה הוא יכול לתרום ולהועיל? כמה כסף בערך תצטרכו כדי לפתח אותו?
7. זכרו! הכוח של כל חברה מצליחה הוא עבודת צוות. חלקו את העבודה ביניכם והחליטו על תפקידים שונים בהפקת החידוש הטכנולוגי שלכם, אולי יום אחד גם המצאה שלכם תשנה את העולם כולו...

מוצרי "אלביט" - קפיצת דרך טכנולוגית

אלביט התבססה בשוק הי-מסופים בשנת 1976 כשהוציאה לשוק את המסופ DS-1920 תואם טלטייפ. בשנת 1977 יצרה אלביט עם מסופ DS-377 שהוא תואם י.ב.מ. המעבר למסופים תואמי י.ב.מ. משקף קפיצת דרך טכנולוגית עצומה.

מסופ המודל בתוכו
בקר המערכת

ON-LINE למספר ניכר של מסופים. ישומיה של המערכת רבים ומגוונים: בקרת מלאי, הנח"ח, בקרת ייצור ועוד. ה"מערכת אוספת את נתוני המקור ומפיקה דוחות ישי"רות למשתמש, באמצעות מסופ תצוגה או מדפסת משותפת.

מערכת להכנסת נתונים רב מסופית

מערכת לעיבוד נתונים ON-LINE רב מסופית DATAPACT באמצעותה התבססה אלביט בשוק המחשבים הקטנים לשימוש עסקי. המערכת מספקת אפשרויות תכנות אינטראקטיבי ושרותי עיבוד נתונים.

משפחת מיני מחשבים אלביט PACT משפחת מערכות אלביט PACT - הדור החדש של מחשבים מתוצרת אלביט, מתבססת על הטכנולוגיות העדכניות של עולם המחשבים הקטנים וכוללת 3 סוגי מערכות.

אלביט היא חברה עתירת ידע, בעלת רמת תחום גבוהה, המתמודדת בהצלחה ב"שוק העולמי בתחום המחשבים והמסופים. בתחום המסחר עוסקת אלביט בפיתוח, ייצור ושיווק מערכות מיני מחשבים ומגוון מסופים.

"מעריב" 1979

"ישראל מוכרת לסין טכנולוגיה סודית של מכ"ם שהיה מיועד ללביא"

מוסר דיפנס ניוז המציין: סין מממנת פיתוח המכ"ם כדי להתקינו בדור החדש של מטוסי הקרב שלה

של אמריקנים את הסתייגותם ממכירת מידע סודי בטחוני מישראל לסין. עניין זה עלול להיות נידון בבית דין הקרוב של שר הבטחון, יצחק רבין, בארה"ב.

דיפנס ניוז מוסיף, כי תרומתה של ישראל גדולה לתעשיית הנשק הסינית: התעשייה הצבאית הסינית נוריק"ו מפרסמת רובה ספורט חצי-אוטומטי בקוטר 9 מ"מ, הדומה מאוד לתמ"ק עוזי הישראלי. תותחי טנקים 105 מ"מ ניראו על טנקי טי-59 סיניים כבר לפני ארבע שנים ויש ידיעות על תרומה ישראלית לטכנולוגיות של פיתוח טילים בליסטיים סיניים, לרבות טילי CSS2, שנמכרו על ידי סין לסעודיה. בארה"ב יש חילוקי דעות, אם אמנם סייעו ישראלים לפיתוח מערכת ההגנה של טיל זה.

דיפנס ניוז כותב, שישראל ממשיכה להגיש סיוע בטחוני גם לסין הלאומית, טיוואן, לרבות באותו תחום של טכנולוגיות טילים וכן בתחום של טילי ים-ים מדגם הסיין-פנג 1, המבוסס סים על טילי גבריאל. למרבה האירוניה, כותב הבטאון, אומרים שישראל סיפקה ידע על אותם טילי גבריאל גם לסין הקומוניסטית.

מאת דן ארקין

"ישראל מוכרת לסין טכנולוגיה סודית של מכ"ם אווירי, שהיה מיועד למטוס הלבאי, זאת במסגרת הסדר קבע להעברת הטכנולוגיות של מטוס הלבאי לסין", מוסר השבוע הבטיאון האמריקני דיפנס ניוז.

הבטאון מוסר, כי מדובר במכ"ם EL/M 202, שהוא מכ"ם רב-שימושי, המאתר מטוסי אוויר ויבשה וקובע את מיקומו ומהירותו של המטוס. ההסדר בין ישראל לסין קובע, שהסינים ממשכים לממן את פיתוחו של מכ"ם זה, במגמה להתקינו בדור החדש של מטוסי קרב סיניים.

הבטאון כותב, כי היקף עיסקות הנשק בין ישראל לסין עדיין מצומצם. "אחיה מופתע אם שווי העיסקות גדול מ-100 מיליון דולר לשנה", אמר מומחה אמריקני לבטאון. הוא הסייג, שהסינים אינם נוהגים לקנות הרבה טכנולוגיות צבאיות ממדינות אחרות, "הם מעדיפים לגנוב את מירב הטכנולוגיות הדרושות להם".

כזכור, על פי פרסומים בארה"ב, הביעו לא מכבר גורמי ממש

"מעריב" 1988

פיתוח אמצעי לחימה, הגנה וביטחון

לפניכם שני קטעי עיתונים: האחד עוסק בפיתוחים של חברת אלביט משנת 1979, חברה ישראלית העוסקת עד היום בפיתוח ובייצור של מערכות אלקטרוניות ואמצעי לחימה מתקדמים לכל רחבי העולם; השני עוסק בפיתוח ישראלי שנמכר לסין בשנת 1988. קראו את הקטעים וענו על השאלות:

משימה! מדינת ישראל במשך שבעים שנות קיומה התמודדה עם לא-מעט מלחמות ומתקפות, מה שהכריח אותה לפתח אמצעי לחימה, הגנה וביטחון. ערכו עימות לפני הכיתה בין צד התומך בפיתוח זה לצד המתנגד. התייחסו לשאלות הבאות: האם טוב למכור מידע טכנולוגי של נשק למדינות אחרות? האם העיסוק בפיתוחים הללו טוב למדינת ישראל? למה כן? למה לא? אילו עוד פיתוחים טכנולוגיים של ביטחון והגנה של מדינת ישראל אתם מכירים?

ראש משלחת מצרים: התקלאות שלכם מתקדמת

מאת אהרון פריאל

"מה שראינו עד כה בישראל הוא מעבר לכל הציפיות וההערכות שלנו. התקלאות שלכם היא מתקדמת ומתוחכמת, ויש עתיד לשיתוף פעולה נרחב בתחום זה בין ישראל לבין מצרים" – אמר אתמול אינג' עלי אבו-גאזיה, ראש המשלחת התקלאית ממצרים, המסיירת עתה בארץ.

עיתון "מעריב" שנת 1980

תפוחי אדמה סובייטים עם טכנולוגיה ישראלית

בברית המועצות משתמשים עתה במיכון חקלאי ישראלי מקורי, להפרדת רגבים ואבנים מתפוחי אדמה. גידול תפוחי אדמה הוא אחד מענפי הייצור החקלאיים המרכזיים בבריה"מ. מכונת ההפרדה, פרי פיתוח מהנדסי המכון להנדסה חקלאית במרכז וולקני בבית דגן, מיוצרת גם באירופה ע"י יצן הולנדי, ברשיון והסכם ידע עם חברת יוזן מראשון לציון, שקיבלה את הזכויות לייצור המכונה.

אהרון פריאל

עיתון "מעריב" שנת 1981

טכנולוגיה והזדמנויות חדשות

מדינת ישראל עד היום אחת המדינות המובילות בעולם בתחום הפיתוח החקלאי. בשנת 1979 חתמה ישראל על הסכם שלום עם מצרים. בשנים שלאחר קום המדינה הייתה מצרים אחת מהאויבות הקשות של מדינת ישראל.

עד לפני כשלושים שנה רוסיה של היום נקראה ברית המועצות (בראשי תיבות: בריה"מ) והשלטון שבה כונה "השלטון הסובייטי". במשך השנים היו לא מעט חיכוכים בין ישראל לבריה"מ.

לפניכם שני קטעי עיתונות מרגשים מאוד משנות השמונים העוסקים בפיתוח חקלאי. קראו את הקטעים וענו: מה ישראל מפתחת? האם לדעתכם הפיתוח הטכנולוגי-חקלאי של ישראל גרם להתקרבות בין המדינות? איך פיתוח טכנולוגי יכול להשפיע על שלום? קראו את דבריו של נשיא המדינה לשעבר, שמעון פרס, הסבירו את דבריו והביעו את דעתכם: אני מסכים או לא מסכים עם שמעון פרס, מדוע?

"עלינו לייעד את החדשנות למען שגשוג כלכלי וחברתי, ריפוי חולים וחיזוק חלשים, למען שלום. בעידן האינטרנט אפשר וצריך לקרב רחוקים ליישם דרכי שלום בפועל, ליצור שיתופי פעולה המושתתים על היתרון המדעי. השלום, החדשנות והמדע צריכים להפוך לנחלת הכלל. לא רק ישראל יכולה ליהנות מפרי החדשנות, אלא האזור כולו".

אלופי היצוא החקלאי

יצואנים מצטיינים חש"ז – 1976

החברה: העוף המעולה

המיקום: בית דגן

נציג ההנהלה: מרדכי יגר

נציג העובדים: חנוך יוסק

מספר העובדים: 120

„העוף המעולה“ מייצא מוצרי בשר הודו קטנים לגרמניה, שווייץ, אוסטריה, צרפת. המפעל הגדיל את יצואו מ־14 בשנתים האחרונות הגיע ליצוא של למעלה מ־3 מיליון דולר בשנת 1976. המפעל רכש מוניטין של איכות, עמידה במועדי אספקה ומילוי דרישות לקוחות.

החברה: אורדע תעשיות בע"מ

המיקום: קרית ויצמן, רחובות

נציג ההנהלה: יצחק סגל

נציג העובדים: יוסף גרייזמן

מספר העובדים: 55

מפעל אורדע מייצא משחקים חינוכיים ועזרי לימוד לארצה"ב, ארצות סקנדינביה, מערב אירופה, איראן, ונבואלה, דרום אפריקה ואוסטרליה. בשנת 1976 הגיע ליצואו של כחצי מיליון דולר לאחר גידול מרשים במשך השנים האחרונות. כל מוצרי המפעל הם פיתוח ישראלי מקורי אשר תוכנן ליצור תעשייתו לאחר מחקרי שוק מקיפים. המפעל מסתייע במובחני שוק, עיצוב ואריזה ומקיים מחלקת מחקר ופיתוח. רמת המוצרים והשוק הבינלאומית מאפשרת למפעל להמציא בתנאי פה של הרחבת היצור והגדלת היצוא.

החברה: אגרוסקו חברה ליצוא חקלאי בע"מ

המיקום: תל-אביב

נציג ההנהלה: משה שביט

נציג העובדים: אחיעם בן יעקב, ניסים לוצאטו,

יוסף גורם, חיים קלר

מספר העובדים: 250

יצוא בשנת:

(במיליון דולר)

76 75 74 73 72

21.4 31.3 35.3 31.8 26.3

מיצאת תוצרת חקלאית טריה לאירופה, ארצה"ב, קנדה ואיראן. בשנת 1976 מלאו 20 שנה לפעילותה של החברה ו־10 שנים מאז קיבלה תואר „יצואן מצטיין“.

חתת השם המסחרי „כרמל“ הפכה התוצרת החקלאית של ישראל לשם דבר ברחבי העולם בכל הקשור לאיכות, יופי וטיב אריזה, דיוק האספקה והתאמתה לדרישות השווקים.

ייתודה של חברת אגרוסקו בכך שהשקילה להקים מערכת שווק מודרנית ויעילה המורכבת מרשת סניפים ענפה, מבצעי קידום מכירות, עיצוב ואריזה, אמצעי תובלה משוכללים ומערכת מחשב, אשר הפכו את יצוא התוצרת החקלאית הטריה לאחד במרכיבי היצוא הממוחזרים והתשובים של מדינת ישראל.

שר החקלאות האמריקני סייר בגליל המערבי

מאת מאיר הראובני

שר החקלאות של ארצות הברית, רוברט פרגלנד, רעייתו ועוזריו, המבקרים בארץ, סיירו אתמול בגליל המערבי. ליווה אותם שר החקלאות, אריאל שרון.

פמליית האורח ביקרה ב־מפעלי „מילואות“, ליד עכו. במרכז הביקור עמד סיור ב־תערוכה מיוחדת, שבה מוצגים מוצרי המפעלים השונים המע־בדים את התוצרת החקלאית. בתערוכה זו התעניינו השר האורח ומלוויו בעיקר בתהליך מתוחכם וחדש ליצור פרוט־אינים מגרעיני הכותנה. במסי־גרת הסיור טעמו האורחים מ־מוצרי הבשר של חברת „מי־לואות“.

לאחר מכן ביקרו במושב רגבה, שם חזו בתצוגה של סולמות אוטומטיים לקטיף־אבוקדו, פרי פיתוח ישראלי מקורי.

עיתון „מעריב“ 1979

עיתון „מעריב“ 1977

פיתוח חקלאי

לפניכם שני קטעי עיתונות העוסקים בפיתוח הטכנולוגי-חקלאי של מדינת ישראל. קראו אותם וענו על השאלות.

1. לאילו מדינות באירופה מייצאת ישראל תוצרת חקלאית?

2. מאילו פיתוחים התלהב במיוחד שר החקלאות האמריקאי?

3. כיצד ייתכן, לדעתכם, שמדינה כל כך קטנה כמו מדינת ישראל שלנו מצליחה לייצר כל כך הרבה פיתוחים טכנולוגיים לכל העולם?

4. **משימה!** במשך השנים חוברו שירים ופרסומות שונים על התוצרת החקלאית של ישראל: ענבים, תמרים, תפוזים, קלמנטינות ועוד. למשל, השיר הבא, שיר על העגבנייה (סרקו את הברקוד) חברו שיר פרסומת על תוצרת חקלאית ישראלית והציגו אותו לכיתה בסוף השיעור!

600 עולים

600 עולים הגיעו אתמול באוני
"ארצה" מטריפולי לנמל חיפה.
500 עולים מפולין
500 עולים הגיעו הבוקר מפולין בא-
ניה "עצמאות", שהפליגה מחוציה.

30 עולים מארגנטינה מגיעים היום למגדל העמק

5050 עולים בדצמבר

5050 עולים הגיעו לישראל מה-1 עד
28 לחודש דצמבר מתוכם כ-4300 מאירוסה
המזרחית.
מתכננים ל-500 עולים נוספים שיגיעו עד
סוף החודש.

הגיעו עולים מרומניה

1368 עולים הגיעו אתמול בבוקר מרומ-
ניה, באניה "טרנסילבניה". כן הגיעה הא-
ניה "קדמה" ממרסיל עם כ-200 נוסעים
ותיירים ו-50 עולים.

600 עולים מפולין

"גלגלת" הגיעה מוונציה עם 659 עולים
מפולין.

1750 עולים ביומיים

4,380 עולים מברה"מ ב-6 חודשים

באו עולים ממצרים

שיירת עולים ממגורשי מצרים בת
345 נפש הגיעה אתמול לנמל חיפה
מפיראוס באניה "סמירמיס". בין הב-
אים עולים בגיל עבודה, בני נוער
ובעלי מקצועות חפשיים. הם הועברו
מהאניה לאזורי פיתוח וישובי עולי.
עד סוף חודש זה עומדים להגיע 600
עולים ממגורשי מצרים, הנמצאים בבתי
מלון בפיראוס ומצפים להעלאתם לא-
רץ. באניה "ירושלים" עומדים להגיע
היום 400 עולים מאירוסה וכ-500 נוס-
עים ותיירים.

80 עולים מהודו

80 עולים מהודו, רובם מקור-
צ'ין, הגיעו הבוקר בדרך ה-
אוויר לניקוסיה שבקפריסין.
מטוס מיוחד של "אל על" נש-
לח לשם על מנת להטיסם לי-
ארץ. בין העולים נמצאים כ-30
חלוצים.

400 עולים מארה"ב יבואו החודש לארץ

בחודש יוני השנה הגיעו לארץ
343 עולים מארה"ב והחודש יגיעו
יותר מ-400 עולים.
נמסר, כי מראשית השנה ועד
סוף יוני הגיעו לארץ 1097 עולים.
לעומת 414 בתקופת המקבילה אש-
חקד ו-373 עולים בתקופת המקביל-
ה בשנת 1966.

1200 עולים

1200 עולים מצפון אפריקה
יגיעו היום אחרי הצהריים לנ-
מל חיפה באניה האיטלקית
"אורליה", שנחכרה על-ידי
"צים" להפליגה זו בלבד. נר-
אה שהורדתם של העולים לי-
חוף תבוצע רק מחר בבוקר.

250 עולים

באו מארה"ב

(פ) — אתמול הגיעו ארצה
250 עולים מארה"ב. בנמל הת-
עופה בניגורית קיבל אותם השר
דוד לוי.
בקבוצה הגדולה שהגיעה ליש-
ראל זה שנתיים, עולים שומרי
מצוות וחילוניים, אקדמאים ובע-
לי מלאכה, אנשי עסקים ובעלי
מקצועות שונים, פניהם הרבה

רק 700 עולים יבואו השבוע

כ־700 עולים עומדים להגיע השבוע לישראל, למי יגיעות שנחקלו במחלקת העליה של הסוכנות.
192 עולים עומדים להגיע היום, 28.9.55, באניה הצרפתית "לה-מארטין" לנמל חיפה.
503 עולים עומדים להגיע ביום החמישי, 29.9.55, בשתי האניות "ארצה" (103 עולים) ו"גולדן איילס" (400 עולים בערך) לנמל חיפה.

3500 עולים באו בספטמבר

כמוצ'ש וביום א' יבואו 1250 עולים

655 עולים מאפריקה הצפונית יגיעו כמוצאי שבת באניה "אניון" וביום א' בבוקר 596 עולים באניה "ארצה". עולי "אניון" יורדו מהאניה ביום א' בבוקר ויעברו יחד עם עולי "ארצה" לאזורי ההתיישבות בדרום. בנגב, פרודור ירדש לים ולאזורי הפיתוח. ביום ג' הבא יגיעו באניה "ירושלים" 360 עולים. למי סיכומי מחלקת הקליטה של הסוכנות היהודית עלו בחודש ספטמבר 3505 עולים. הם הגיעו ב־14 אניות ו־16 אווירונים. העולים הם יוצאי 32 ארצות רובם (2224) ממרוקו, ומיעוטם מארצות אירופה, ארצות הברית ועוד.

מספר התיירים הרמה ללא ספק הגברת והתעמולה בתורל ושיפור השירותים והתנאים לשהותם בארץ. כן ניכרת עלייה רצינית בהכנסות המדינה במסבט חוץ שהחלף ע"י התיירים.

אנית התיירים תפליג הערב

כ־140 יהודים היו בין 455 התיירים מארה"ב שהגיעו אתמול לנמל חיפה באנית הפאר "קודוניה" בת 34 אלף טון העורכת סיור ב־14 נמלי הים

עולים מתימן. — 101 עולים מש־

ידי היהודים בתימן הגיעו אתמול לארץ בדרך האוויר במטוס מיוחד מערן. במשך היממה האחרונה הגיעו גם 60 עולים מבגדאד. 20 עולים מפרס באו בדרך האוויר על חשבונם.

באו 116 עולים

שיירת עולים בת 116 עולים מצפון אפריקה הגיעה אתמול בבוקר לנמל חיפה באניה "למרטין".
העולים הועברו ישר מהאניה למקומות ההתיישבות ואזורי פיתוח. רבים הועברו לבית שאן וקרית שמונה. היום מצפים בנמל חיפה לבואה של "ארצה" עם שיירת עולים מצפון אפריקה וכן מספר עולים מארצות הגוש המזרחי. כן עומדת להגיע היום האניה "גולדין איילס" עם כ־200 עולים מצפון אפריקה.

עלייה לארץ

מומלץ לחלק את קטעי העיתונות בנושא בין שתי קבוצות.

בשנותיה הראשונות של המדינה כמעט בכל יום הופיעה בעיתון ידיעה: "מספר גדול של עולים הגיעו אתמול לארץ". מדינת ישראל קלטה בשבעים שנות קיומה למעלה משלושה מיליון עולים(!).

ערכו סקר בין חברי הקבוצה, מאין סבא או סבתא של כל אחד מחברי הקבוצה עלו לארץ? ערכו רשימה של כל הארצות שמהן עלו הסבים והסבתות של חברי הקבוצה. כעת עברו על כותרות העיתונים שלפניכם. בדקו:

1. מאילו ארצות עלו לארץ?
2. איך עלו העולים שבכתבות השונות?
3. עברו על העיתונים השונים, בחלקם מוזכרים המקומות שבהם התיישבו העולים, מה הם?
4. האם אתם מכירים ארצות שעלו מהן לארץ והן אינן מופיעות בקטעי עיתונים?
5. איזה עלייה גדולה במיוחד לא מופיעה בעיתונים שלפניכם?

משימה! כתבו יומן של ילד שעלה לארץ בשנותיה הראשונות של המדינה. תארו ביומן כיצד עלה לארץ, מה ראה כאשר הגיע לארץ? כיצד התייחסו אליו בסביבה, בשכונת המגורים ובבית הספר? איפה גר? היעזרו בסיפורים משפחתיים שלכם (אפשר להתקשר לסבא או לסבתא ולשאול אותם).

קליטת עלייה

נעים להכיר, זהו שרוליק. שרוליק היה דמות שצייר הקריקטוריסט דוש וסימלה את מדינת ישראל הצעירה. קריקטורות של שרוליק פורסמו במשך עשרות שנים מעל דפי עיתון "מעריב".

במלחמת העצמאות מדינת ישראל הצעירה הייתה שרויה במשבר כלכלי חמור, וגם המצב הביטחוני שלה לא היה מושלם, ובכל זאת רק בשש השנים הראשונות שלאחר קום המדינה עלו לישראל כשלושת-רבעי מיליון עולים חדשים. לפניכם קריקטורה של שרוליק משנות השישים בנושא עלייה.

בקריקטורה הראשונה נראה שרוליק רץ יחד עם בן גוריון (ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל).

1. מה דעתכם, איך מוצגת העלייה, באופן חיובי או שלילי?

2. קראו את קטע המידע הבא:

מדינת ישראל התחייבה לא רק להעלות לארץ כל יהודי שיחפוץ בכך, אלא גם לדאוג לכל עולה ועולה. אולם, ככל הנראה, איש לא העלה בדעתו שיהודים רבים כל כך אכן יעלו לישראל בפרק זמן קצר כל כך. משום שמספר העולים החדשים היה גדול כל כך, לא היו די מקומות דיור ומקומות עבודה לכולם. כדי לפתור את מצוקת הדיור נמצאו כמה פתרונות - העולים שוכנו במחנות עולים ובשכונות שנועדו למגורים זמניים ונקראו מעברות....

(א' גרשוני ואחרים (עורכת) "זהות בכחול לבן: זהות יהודית ישראלית בעולם משתנה" עמ' 150-151) מה מבטאים הכלים ששרוליק ובן גוריון מחזיקים כדי לתפוס את ה"גשם"? האם לדעתכם הכלים הללו מספיקים?

3. מה יכולות לדעתכם להיות ההשלכות של עלייה גדולה מאוד למדינה קטנה וצעירה? הציגו את היתרונות ואת החסרונות? היעזרו בקריקטורה.

4. **משימה!** האם אתם מכירים היום עולים חדשים? נסו לערוך השוואה בין היחס של מדינת ישראל לעולים שאתם מכירים לעולים מפעם! ציירו קריקטורה משלכם שתמחיש את קליטת העולים במדינת ישראל כפי שאתם מכירים היום!

“כזה ראה וחדש” תמורות לאורך 70 שנה בישראל

רציונל

מערך זה יעסוק במדינת ישראל בהווה. בחלקו הראשון של השיעור נציג נתונים מהשנים האחרונות במדינת ישראל באופן חזויתי. בחלק השני נציג את פיתוחיה של מדינת ישראל כיום ואת היותה סיפור הצלחה בקנה מידה בינלאומי. נתמקד במיוחד בפיתוחי מזון, מתוך מחשבה כי האוכל מחבר בין אנשים בחיבור פשוט וביתי. נהפוך את הכיתה לפעילה באמצעות פעולות שונות שבאמצעותן נלמד על הפיתוחים ועל ההמצאות השונות במדינת ישראל כיום.

אזרחי ישראל הצעירים גדלים למציאות טכנולוגית המתפתחת בקצב מסחרר. חדשות לבקרים נולד סטארט-אפ חדשני שנועד לשפר ולהעלות את רמת החיים, ובמדינה משופעת מוחות ופיתוחים כמו ישראל יש לכך השפעה מכרעת. “דור המסכים” או כפי שהוא מכונה בספרות המחקרית דור ה-Z, הוא על פי הערכות דור יוזם, יוצר, יצרני וממציא, ואינו מפחד לקחת סיכונים; זאת בשל הגישה הבלתי-אמצעית לידע, למידע ולמשאבים הזמינים בכל מכשיר חכם.

מטרות

מטרת העל: גיבוש הכיתה והמרקם החברתי באמצעות פעילויות חינוכיות בלתי פורמליות

מטרות אופרטיביות:

1. התלמידים יחשפו לנתונים אודות מדינת ישראל היום ולפיתוחים ישראליים להעשרת הידע הכללי.
2. פיתוח הגאווה הישראלית וההזדהות אצל התלמידים מתוך תחושת שייכות ושותפות עם המדינה.
3. התלמידים יכירו את חשיבותם של הדרך ושל המאמץ ואת ההבנה שלא התוצאה חשובה בהכרח כי אם הדרך.

שם הפעילות	המתודה	קשר למסר ערכי	עזרים נחוצים
1 / פתיחה: חשיפת נתונים על ישראל בהווה	משחק חברה + דיון	משחק משותף המחזק את עבודת הצוות ומחנך לערכי שיתוף פעולה חברתי	נתונים במערך
2 / עבודה בקבוצות	פעילות ומשחק	משחק משותף המחזק את עבודת הצוות ומחנך לערכי שיתוף פעולה חברתי	קופסאות מצרכי מזון המפורטים במערך קלפי “טאקי”
3 / איסוף והמשגה	צפייה בסרטון	פיתוח תחושת גאווה ישראלית	אינטרנט לצפייה בסרטונים, כיתה מתוקשבת
4 / דיון ומסקנות	כתיבה עצמית וצפייה בסרטון	התלמידים יכירו בחשיבות הדרך, המאמץ, ערך הסבלנות, ההתמדה והאופטימיות.	כיתה מתוקשבת; דפים וכלי כתיבה

הציוד הדרוש לפעילות זו:

- קופסאות
- מצרכי מזון (יפורטו להלן)
- קלפי "טאקי"
- משחק רמיקוב

1 / מהלך הפעילות פעילות פתיחה (10 דק') משחק "מלחמה"

מטרות המשחק

1. גיבוש הכיתה
2. חשיפה לנתונים הנוכחיים במדינת ישראל כיום

הוראות המשחק

הפעילות תהיה על פי משחק הקלפים המסורתי "מלחמה".

המורה יחלק את הכיתה לשניים ויעמיד את התלמידים בשני טורים. כל טור יקבל את דף השאלות **מראש** ויצטרך להחליט **ביחד** על התשובות המשוערות. כל זוג תלמידים משני הטורים יישאל שאלה שתשובתה מספר כלשהו. על שני התלמידים, נציגי שני הטורים, לנחש מספר כלשהו. המספר הקרוב ביותר לתשובה הוא למעשה התשובה הנכונה.

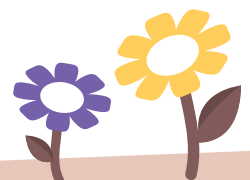
התלמיד שענה תשובה לא נכונה עוזב את הטור שלו ומצטרף לטור השני.

כאשר שני התלמידים עונים תשובה זהה, עושים 'מלחמה'. סופרים שלושה תלמידים ושואלים את הזוג השלישי את השאלה. התלמיד העונה תשובה נכונה מעביר למעשה לטור שלו את שלושת התלמידים שעליהם דילגנו.

המנצח: הטור שמצליח לאסוף כמה שיותר תלמידים.

בכדי ליצור עניין אצל התלמידים נתחיל עם שאלות אישיות על חברי הכיתה (כמובן ניתן להוסיף שאלות ולפזר אותן בין שאלות הנתונים כדי הדמיון הטובה):

1. בן כמה אתה בדיוק? (מי שיותר גדול הוא המנצח)
2. מה מספר הבית שלך? באיזו קומה אתה גר? (התשובה הגבוהה ביותר היא המנצחת)
3. כמה אחים יש לך?
4. באיזה חודש נולדת?
5. מתי בפעם האחרונה הכנת שיעורי בית? (התשובה המנצחת היא כמובן מי שהכין אתמול...)

שאלות

1. כמה תושבים חיים בישראל כיום? (התשובה: כ-8.743 מיליון תושבים)
2. כמה עולים עלו לישראל בשנה שעברה? (התשובה: 25 אלף עולים)
3. כמה תינוקות נולדו בשנה שעברה בישראל? (התשובה: 172 אלף תינוקות)
4. כמה זוגות התחתנו במדינת ישראל נכון לשנת 2015? (התשובה: 53,579 זוגות)
5. מה היא תוחלת החיים (גיל הזקנה) הממוצעת בישראל לגברים? (התשובה: גיל 80)
6. מה היא תוחלת החיים הממוצעת בישראל לנשים? (התשובה: גיל 84)
7. על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (כדאי להסביר לתלמידים במשפט מה תפקידה: איסוף וניתוח של מידע סטטיסטי על מדינת ישראל, וזאת כדי למסור מידע למקבלי ההחלטות ולתת שירות לציבור), בשנת 2040 כמה תושבים בערך יהיו בישראל (התשובה: 13.3 מיליון תושבים)?
8. נכון ל-2015, כמה משפחות בישראל מגדלות כלבים כחיית מחמד? (התשובה: 470 אלף משפחות)
9. כמה משפחות בישראל מגדלות חתולים כחיית מחמד? (התשובה: 258 אלף)
10. כמה משפחות בישראל מגדלות דגים? (התשובה: 168 אלף)

2 / דיון על הנתונים שנחשפו בעקבות המשחק

1. מה אנו יכולים ללמוד מהנתונים הללו על החברה הישראלית היום?
2. למה לדעתכם חשוב ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה לדעת את כל הנתונים האלה?

3 / עבודה בקבוצות (10 דק')

נתחלק לארבע קבוצות, שתי קבוצות יערכו תחרות "מאסטר שף" (= תחרות בישול) ושתי קבוצות יערכו טורניר משחקים ישראליים.

טורניר משחקים

המורה תביא לכיתה את המשחקים "רמיקוב" ו"טאקי".

מאסטר שף

על התלמידים להכין ארוחה (כמובן, בצורה בטוחה ומבוקרת עם המורה, רצוי להיות מקוריים) מהמצרכים ברשימה או מחלקם. **חשוב!** את המצרכים כדאי להוציא מתוך קופסה ולבקש מהתלמידים לחשוב מחוץ לקופסה.

1. במבה	4. שקדי מרק
2. ביסלי	5. בשר לוף או גבינה צפתית
3. עגבניות שרי	6. (סיר פלא)
4. פתיתים	

ייערך בכיתה טורניר משחקים, ובסופו המנצחים יזכו להיות שופטי תחרות ה"מאסטר שף" עם המורה.

4 / מליאה - איסוף והמשגה (15 דק')

1. התכנסות למליאה: מה משותף לכל המוצרים שבהם השתמשנו במהלך הפעילות? נשמע תשובות שונות. התשובה הנכונה היא: כולם פיתוחים ישראליים.
2. אילו פיתוחים ישראלים אתם מכירים? באילו מהם אתם עושים שימוש בחיי היום-יום שלכם?
3. נציג את פיתוחיה של ישראל כיום בעולם. יש כמה סרטונים מומלצים להקרנה בכיתה. את הסרטונים תביא המורה לכיתה באמצעות דיסק-און-קי. אילו רגשות עולים בכם עם החשיפה לכלל הפיתוחים?

[תריץ אחורה - המצאות ישראליות](#)

[המצאות ישראליות](#)

[90 שניות על המצאות ופיתוחים ישראליים](#)

נדון בדברים

1. מה לדעתכם דרוש כדי לפתח את כל ההמצאות הללו? אילו תכונות? נכתוב את התכונות השונות על הלוח.
2. מתוך התכונות הרשומות על הלוח, מי מזהה תכונות אלו בעצמו? אילו תכונות?
3. מי היה רוצה לפתח תכונות מסוימות הרשומות על הלוח?
4. מה הם הקשיים, לדעתכם, בדרך לפיתוח המצאה?
5. מאיזו המצאה התלהבתם יותר מכל? מדוע?
6. מה לדעתכם חסר במדינת ישראל? מה עוד לא המציאו והייתם רוצים להמציא?
7. אילו שותפים הייתם רוצים בצוות שלכם? תארו את תכונותיהם (לא שמות).

5 / מהלכה למעשה (10 דק')

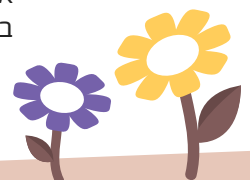

נסיים ב**סרטון** המביא את דבריו של ממציא "waze" בטקס הדלקת המשואות בשנת 2015, באמירה הנוקבת שלפיה מה שחשוב הוא הדרך והמאמץ, הלמידה וחוסר הווייתור.

משימה! (אם אין זמן ניתן לתת כשיעורי בית)

1. חשבו על הדרך שלכם מהבית לבית הספר ובחזרה. מה אתם יכולים ללמוד מן הדרך? הכינו רשימה של חמישה דברים לפחות שאותם אתם יכולים ללמוד מן הדרך!
 2. חשבו על דבר שקשה לכם במיוחד לעשות ואתם משתדלים מאוד להשתפר בו. מה אתם יכולים ללמוד מהמאמץ? מהדרך?
- את היציאה להפסקה אפשר ללוות
ב**מחרוזת השירים** המרגשת שבסופו של הטקס.

"כזה ראה וחדש" תמורות לאורך 70 שנה בישראל

רציונל

לקראת שנת השבעים למדינת ישראל נציג את התפתחותה של מדינת ישראל בתחומים מגוונים. במערך זה נעסוק בעתידה של מדינת ישראל, נלמד על ספרו האפוקליפטי של הרצל "אלטנוילנד", העוסק בהתפתחותה העתידית של מדינת היהודים ובמוסריותה של החברה במדינה. בעקבות הספר נערוך תצוגה משלנו - "אלטנוידרים" - חלום ישן חדש, ונתאר את החלומות שלנו על עתידה של המדינה. מומלץ לעסוק במהלך המוצע בחודש אייר, שבו מציינים את יום העצמאות ואת יום הולדתו של הרצל.

מטרות

1. פיתוח מעורבות ורגישות חברתית בנוגע לעתידה ולפיתוחה של המדינה.
2. שיח ערכי בנושאים הקשורים לחברה הישראלית ולמדינה.
3. התלמיד יכיר את ספרו של בנימין זאב הרצל, חוזה המדינה, "אלטנוילנד".
4. התלמיד יפנים את האמונה בכוח לשנות את המציאות ולהגשים חלומות.

שם הפעילות	המתודה	קשר למסר ערכי	עזרים נחוצים
1 / פתיחה: הרצל אמר	משחק	יצירת ידע מקדים לרקע ההיסטורי אודות התנועה הציונית ודמותו של הרצל	כיתה מתוקשבת
רקע היסטורי	צפייה בסרטון		
2 / יש לי חלום	ניתנות כמה אופציות: הצגה, פרונטלי + דיין	ערכים ע"פ ספרו של הרצל "אלטנוילנד": סובלנות, קבלת השונה, מעורבות חברתית, מימוש, אופטימיות ואמונה בחלומות	כיתה מתוקשבת כרטיסיות במערך
3 / מחלום למציאות	עבודה יצירתית	פיתוח המעורבות החברתית בעיצוב דמותה של מדינת ישראל העתידית	חומרי יצירה

מהלך הפעילות

1 / "הרצל אמר" (10 דק')

פתיחה

נתחיל את השיעור במשחק "הרצל אמר". המורה נותן משימות שונות המתחילות במילים: "הרצל אמר", למשל "הרצל אמר להרים ידיים", "הרצל אמר לקפוץ" וכו'. נברר מי היה הרצל, הדמות החשובה. ננסה לברר מה פירוש המושג "חוצה המדינה".

סקירה היסטורית

המורה יערך סקירה היסטורית קצרה אודות הרצל. ניתן להעביר זאת באופן פרונטלי או לחילופין להשתמש באחד מהסרטונים:

[הרצל - לוגיקון](#)

[חדשות מהעבר - הרצל](#) (7 דקות ראשונות של הסרטון מספיקות).

נסכם את שראינו בסרטונים

הרצל הבין שכדי לפתור את בעיית האנטישמיות, היהודים חייבים מדינה משלהם. ואכן הרצל פעל כל חייו למען הגשמת החלום - הקמת מדינה יהודית לעם ישראל. למרות כל זאת הרצל לא זכה לראות את מדינת ישראל; הוא נפטר 44 שנים לפני שהוקמה.

2 / "יש לי חלום" (20 דק')

בשנת 1902 (אפשר לעשות חשבון ביחד בכיתה - כמה זמן לפני שהוקמה המדינה?) כתב הרצל את אחד מספריו המפורסמים ביותר, "אלטנוילנד". המורה יכתוב את השם על הלוח. ננסה ביחד להבין מה הוא אומר:

אלט - המילה 'אלט' היא מילה בגרמנית, אולי חלק מהתלמידים יכירו אותה מידיש דרך הקריאה הבאה:
[אלטע-זאק](#) שפירושו: דברים ישנים. המילה אלט מזכירה את המילה Old באנגלית, שפירושה ישן.

1. נוי - המילה 'נוי' בגרמנית היא כמו המילה **New** באנגלית, שפירושה חדש.

לנד - המילה 'לנד' בגרמנית ובאנגלית נושאת את אותה המשמעות: ארץ. חלק מהתלמידים בוודאי מכירים אותה [מהסופרלנד](#).

פענחנו יחד בכיתה את 'כתב החידה' - אלטנוילנד פירושו: ארץ ישנה חדשה.

נחום סוקולוב, אחד מראשי הציונות, החליט לתרגם את שם הספר לעברית כ"תל אביב". תל הוא דבר ישן ואביב מסמל התחדשות. העיר תל אביב שכולנו מכירים היום קרויה למעשה על שם ספרו של הרצל.

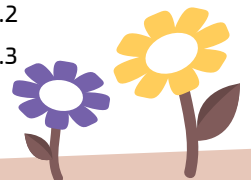
על מה מספר הספר?

כמה אפשרויות להעברת הידע:

1. **מומלץ!** העלאת מחזה בכיתה - המורה יבחר כמה תלמידים שיתבקשו להציג את הדמויות השונות שבספר ע"פ הכרטיסיות.

2. באופן פרונטלי ע"י המורה בעקבות קטע הקריאה.

3. קריאה בזוגות של קטעי הקריאה.

מערכה ראשונה: אירופה, שנת 1903
פרידריך לֶוֹנְבֶּרג - לבוש בלבוש מכובד, מדבר בצורה אדישה ומיואשת
דוד ליטוואק - לבוש כילד עני, מדבר כמו ילד
קינגסקורט - לבוש בצורה זרוקה, מדבר בסלנג, דמות מצחיקה

פרידריך לֶוֹנְבֶּרג

שלום, שמי פרידריך לוונברג, אני גר בווינה בירת אוסטריה. אתמול פיטרו אותי מהעבודה וחברה שלי שאהבתי החליטה לאהוב מישהו אחר ולהתחתן איתו! אני מניח שאין טעם לספר לכם כמה אני עצוב.
עכשיו אני יושב בבית קפה, מיואש, קורא עיתון.
ראיתי כרגע מודעה שפרסם איזה איש אחד שאינני מכיר שמחפש שותף למסע אל אי בודד. אני כל כך מיואש ואין לי מה להפסיד. נראה לי שאתקשר אליו ואסע איתו יחד למסע. נראה לי שיהיה נחמד מאוד לגור באי בודד כמה שנים טובות ולשכוח מכל הצרות שלי.

דוד ליטוואק

קוראים לי דוד ליטוואק, אני ילד בן 10 ורציתי לספר לכם על משהו מופלא שקרה לי היום. אני בן למשפחה ענייה מאוד. אין לנו כסף לאכול ובקושי בגדים ללבוש. אמא שלי נשארת רעבה כל הזמן כי היא נותנת לנו מהאוכל שלה. יש לי אחות קטנה - ממש תינוקת. והיו לי גם כמה אחים שנפטרו ממחלות כשהיו קטנים מאוד. ככה זה כשעניים, אין מספיק כסף כדי לקנות תרופות. בעל הבית של הדירה שאנו גרים בה שונא יהודים והוא גם גירש אותנו מהבית כי לא היה לנו כסף לשלם. אז עמדנו ברחוב.
פתאום הגיע איש אחד שקראו לו פרידריך. הוא נתן לאבא שלי הרבה כסף וגם שילם לבעל הדירה הרשע את הכסף שהיינו חייבים לו, ובזכותו אנחנו יכולים עכשיו לחיות כמה חודשיים בנחת וברווחה. איזה מזל שיש אנשים טובים בעולם הזה!
פרידריך סיפר לנו שהוא הולך לנסוע לאי בודד ואין לו באמת צורך בכסף. דיברתי איתו קצת וסיפרתי לו על החלום שלי בחיים: ללמוד וללמוד, להיות איש חזק ובריא ובעיקר לעלות לארץ ישראל! זאת הארץ שעליה מסופר בתנ"ך וכתוב בסידור. כאן בחוץ לארץ שונאים יהודים, אומרים שאנחנו לא שייכים לכאן ושמעתי שיש מקומות שאפילו לא נותנים ליהודים ללמוד באוניברסיטה ולעבוד בעבודות חשובות, רק בגלל שהם יהודים! שמעתי גם שיש מקומות שבהם הורגים יהודים ומתעללים בהם. אני חושב שהגיע הזמן לעזוב את אירופה ואת כל הארצות בעולם ולהגיע לארץ משלנו.

קינגסקורט

אהלן חברה. מה המצב אתכם? בטח אתם שואלים את עצמכם איך קוראים לי, אז בגלל ששאלתם אני אענה (ואל תצחקו! כי זה שם קצת מצחיק!): קינגסקורט. כן, זה השם שלי, קינגסקורט. החלטתי לצאת למסע לאי בודד ופרסמתי הודעה בעיתון - מי רוצה להצטרף אליי? איזה איש נחמד שקוראים לו פרידריך הסכים להצטרף אליי ועכשיו אנחנו מפליגים בלב ים לעבר האי הבודד.
לפני כמה ימים כשהפלגנו בים לעבר האי הבודד, ראינו מרחוק את ארץ ישראל. פרידריך ביקש ממני שאולי נלך לטייל בה קצת לפני שנלך לאי הבודד שלנו. אני כמובן הסכמתי.
מה אני אגיד לכם, הארץ הזאת נוראית. אין בה שום דבר! בויב זורם ברחובות, כל האנשים גרים בצפיפות ובעוני נוראי. יש מלא מחלות. לא נעים בכלל.

מערכה שנייה: כעבור עשרים שנה, ארץ ישראל
קינגסקורט - לבוש בצורה מכובדת, עדיין הדמות מצחיקה
דוד ליטוואק - לבוש כמו חלוץ, מדבר בצורה רשמית מצד אחד אך מתלהבת מצד שני
פרידריך לונברג - לבוש בצורה רגילה, נרגש מאוד ומדבר בהתלהבות

קינגסקורט

וואו וואו, עברו הרבה שנים מאז התראינו בפעם האחרונה. עשרים שנה פרידריך ואני גרנו באי בודד. היה נחמד. החלטנו לחזור הביתה. נחשו מה? פרידריך רצה שנעבור שוב דרך ארץ ישראל.
חברה! אתם לא תאמינו! בעשרים שנה שהיינו על אי בודד היהודים הקימו בינתיים מדינה בארץ הזאת. מה אני אגיד לכם, אי אפשר להכיר את הארץ הזאת בכלל:
יש בה בניינים גבוהים והדורים!
יש בה בנקים של יהודים!
יש בה כבישים ומכוניות!
יש בה קניונים וחנויות שאפשר לקנות בהם הכל!
יש בה חיי תרבות וחברה עשירים.
יש בה אוניברסיטה ומכוני מחקר פורצי דרך!
יש בה גם טכנולוגיה משוכללת מהמתקדמות בעולם: רכבת חשמלית.
ויש בה אפילו בית מקדש שבו מתפללים יחד זה לצד זה יהודים, נוצרים ומוסלמים.
מדהים פה!

דוד ליטוואק

אולי חלקכם זוכרים אותי. זה אני דוד ליטוואק! פגשתם אותי לפני עשרים שנה כשהייתי ילד קטן בן עשר. היום כמו שאתם מתארים לעצמכם אני כבר בן שלושים, אני איש בריא וחזק ואני גם הנשיא של המדינה היהודית שקמה בארץ ישראל.
לפני כמה חודשים הגיע לארץ ישראל פרידריך לונברג. כן! כן! פרידריך שהציל את המשפחה הענייה שלי בחוץ לארץ כשהייתי ילד קטן. עשיתי לו ולחבר שלו (אני לא זוכר בדיוק איך קוראים לו, יש לו שם טיפה מצחיק) סיור בארץ והראיתי להם את המדינה שלנו, סיירנו בכל מיני מקומות ואפילו עשינו את ליל הסדר ביחד!

פרידריך לונברג

זה אני, פרידריך לונברג. תקשיבו, בחודשים האחרונים אני נמצא כאן בארץ ישראל עם דוד וקינגסקורט, ואני בהלם! המדינה שהיהודים הקימו, לא רק שהיא מדינה משוכללת, היא מדינה שיש בה שקט, שלום, שלוה ונחת.
זאת מדינה שיש בה כבוד אחד לשני, יש בה דגש חזק מאוד על הרגישות לזולת והדאגה לחלש.
יש כאן דעות שונות ומגוונות, אבל עם זאת גם סובלנות הדדית. חובות וזכויות ואחריות אישית לכל אזרח ואזרח.
המדינה הזאת היא מדינת מופת! היא מדינה המשמשת דוגמה לכל המדינות בעולם ביחס של אדם לרעהו ובערבות ההדדית השוררת בין כל אזרחיה!
זה מרגש נורא! זאת המדינה היהודית שעליה חלמנו במשך אלפי שנים של גלות! מדינה של צדק, שלום, ועזרה לחלש!
אני נשאר לגור פה לנצח!

עלילת הספר מתארת את מסעו של יהודי וינאי צעיר בשם פרידריך לֶוֶנְבֶּרג.

בתחילת הספר פרידריך מפוטר מעבודתו ומגלה שבנוסף לצרותיו אהובתו מחליטה להתארס עם אדם אחר. הוא יושב בבית הקפה מיואש, ונתקל לפתע בעיתון במודעה מסקרנת שמפרסם אדם בשם קינגסקורט - המחפש שותף למסע התבודדות באי באוקיינוס השקט. פרידריך המיואש מחייו חושב שאין לו יותר מה להפסיד בחיים, יוצר קשר עם קינגסקורט ויוצא למסע. רגע לפני היציאה למסע פוגש פרידריך יהודי עני ששם משפחתו ליטוואק ותורם למשפחתו כסף רב ומזון.

המסע של פרידריך וקינגסקורט מתחיל. בדרך הם עוברים בארץ ישראל. ארץ ישראל נראית מוזנחת ונטושה. הרצל למעשה מתאר את ארץ ישראל באותה התקופה, בדיוק כפי שהוא עצמו ראה אותה: מלאה בעניים, חולים, מוזנחת ומלוכלכת.

מה בדיוק עבר על פרידריך וקינגסקורט באי הבודד הרצל לא מספר, אבל זה כנראה לא באמת מעניין, כי לאחר 20 שנה של חיים על אי בודד חוזרים שניהם חזרה לווינה. בדרך הם עוברים שוב דרך ארץ ישראל, אלא שבינתיים, בעשרים השנים שחלפו, הספיקו היהודים להקים בארץ ישראל מדינה משלהם - מדינה יהודית.

בדרך מקרה פוגשים פרידריך וקינגסקורט את דוד ליטוואק, בן המשפחה הענייה שלה תרם פרידריך כסף רב עשרים שנה קודם לכן. דוד גומל טובה לפרידריך ועושה לו סיור מודרך שלם בארץ. יחד הם חוגגים את פסח ומבקרים במקומות שונים. דוד פעיל מאוד בארץ ובסוף הספר אף נבחר להיות נשיא המדינה הראשון.

ומה יש במדינת היהודים החדשה?

יש בה בניינים גבוהים והדורים!

יש בה בנקים של יהודים!

יש בה כבישים ומכוניות!

יש בה קניונים וחנויות שאפשר לקנות בהם הכל!

יש בה חיי תרבות וחברה עשירים.

יש בה אוניברסיטה ומכוני מחקר פורצי דרך!

יש בה גם טכנולוגיה משוכללת מהמתקדמות בעולם: רכבת חשמלית.

יש בה אפילו בית מקדש שבו מתפללים יחד זה לצד זה יהודים, נוצרים ומוסלמים.

יש במדינת היהודים של הרצל שקט, שלום, שלוה ונחת.

הרצל במהלך הספר מזכיר כל מיני ערכים שבזכותם הצליחו היהודים להקים מדינה, ובראש ובראשונה הערך החברתי, הרגישות לזולת והדאגה לחלש.

מדינת ישראל של הרצל היא מדינה המשמשת דוגמה לכל המדינות בעולם ביחס של אדם לרעהו ובערבות ההדדית השוררת בין אזרחיה.

במדינת ישראל של הרצל יש ריבוי דעות וסובלנות הדדית. חובות וזכויות ואחריות אישית של כל אזרח ואזרח.

מדינת ישראל של הרצל היא חברת מופת.

רבים מהדברים שהרצל מתאר בשלב זה של הספר נכתבים מדמיונו הפורה, מי היה מאמין שכעבור כמה עשרות שנים (כמעט) הכל יתגשם!

שאלות לדיון בכיתה

1. **נסו לדמיין** - בתקופה שבה אין ליהודים מדינה, מה לדעתכם חשבו על הרצל אנשים שקראו את הספר שלו?
 2. למה לדעתכם בחר הרצל לקרוא לספר שלו דווקא בשם: "אלטנוילנד" - ארץ ישנה חדשה?
 3. מה היא לדעתכם חברת מופת?
 4. אילו הרצל היה בא לבקר בבית ספרכם והיה צופה בכם בזמן ההפסקה/ השיעור, מה היה חושב לעצמו על חברת הילדים?
 5. אילו ערכים היה שמח לראות אצלכם?
 6. אילו ערכים היה מתאכזב לראות? כיצד אנו יכולים לסייע כדי שבביקור הבא של הרצל הוא יזכה לראות תמונה קרובה יותר לחזונו?
 7. האם בצפייתו בהפסקה היה מגלה ביטויי התנהגות של מעורבות חברתית וכבוד בין באי בית הספר? הביאו דוגמאות מחיי היום-יום שלכם לביטויים אלו.
- בסיום הספר כותב הרצל מכתב לספר שכתב. במכתב הפרידה המרגש מאחל הרצל לספר שלו להגיע לידיים טובות. הוא טובע את הביטוי "אם תרצו אין זו אגדה", ומגלה מה הכוח הגדול ביותר בעיניו. כדאי להקריא את הטקסט כמות שהוא לתלמידים ולבקש מהם להסביר מה פירוש המילים המודגשות.

כידוע, אם לא תרצו, הרי כל מה שסיפרתי לכם בזה אגדה היא ותישאר אגדה.

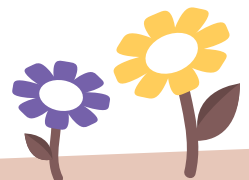
כי עתה, אחרי שלש שנות עבודה, עלינו להיפרד, ומכאוביך יִחַלו מבעד לאיבה ולסילופים יהיה עליך לאחוז דרך כמבעד ליער אפל. אבל אם אל אנשים טובים תבוא, שא נא ברכה להם בשם אביך מחוללך, הוא חושב: **אין החלום נבדל כל כך מן המעשה כפי שנראה למישהו.**

כל מעשה האדם יסודו מחלום וסופו לחלום.

דיון

1. האם אפשרי להגשים חלומות? מה הרצל לדעתכם היה חושב?
2. "אלטנוילנד" היה החלום הגדול של הרצל. מה החלום שלכם? המורה יחלק דף ריק וכל תלמיד יכתוב לעצמו חלום אישי שאותו הוא רוצה להגשים ובמידת הצורך והזמן גם לשתף בכיתה.

3 / מאלטנוילנד לאלטנוידרים - מגשימים את החלום של הרצל (15 דק')

המילה "דרים" (Dream) באנגלית פירושה חלום. ננסה לכתוב יחד בכיתה כיצד אנו רוצים שתראה מדינת ישראל בעוד חמישים שנה, מה החלום שלנו על עתידה של המדינה?

1. **נערוך רשימה על הלוח יחד** - אילו ערכים אנו רוצים לשפר במדינה? אילו ערכים יכולים להוביל אותנו לחברת מופת כפי שהרצל רצה?
2. מה החלומות שלנו על עתיד המדינה?
3. לאחר שהדברים יהיו כתובים מול עינינו בצורה מסודרת, נעבור לבניית תערוכה: כתיבת סיפור אפוקליפטי בסגנון של "אלטנוילנד", מדינת ישראל העתידית בציור, בדגם תלת מימד, בסרטון ובאיחולים למדינה.
4. **שימו לב**- מומלץ לנסח ברכות ואיחולים לקראת יום העצמאות ה-70 למדינה ולשלב בתערוכה. לקראת יום העצמאות יחולק דגל אחד לכל בית ספר, מנהל/ת בית הספר יחד עם מחנכי כתות ה'-ו' יבחרו ברכות שיכתבו על הדגל. דגלים אלה יועברו לגבעת התחמושת, מתוכם יבחרו 200 דגלים לתערוכה יצוגית והשאר ישמרו ב"קפסולת זמן" שתפתח בעוד 30 שנה ותוכנה יוצג לציבור.

נספח / סיפור לדוגמה שנכתב בעקבות המערך הנוכחי בסגנון "אלטנוילנד"

היה הייתה פעם לפני שנים רבות כיתה בבית ספר ב

יום אחד החליטו חברי הכיתה לנסוע בזמן. רפי אב הבית הסכים לבנות להם מכונת זמן. ובעתיד, בעיר שבה הם גרו, הם ראו שאין מכונות על הכביש אלא מכונות מעופפות שעשויות מחומרי מחזור. בחור אחד ברחוב הסביר להם שהמדינה גילתה שהדלק פחות יקר אם מייצרים אותו מזבל אורגני, וזה פיתוח טכנולוגי חדשני של ישראל.

הם גילו שראש הממשלה הוא בעצם מנהל בית הספר שלהם מכיתה ה'1, וששר האוצר הוא אליעד מכיתה ו'3 שהיה יושב ראש מועצת התלמידים.

חברי הכיתה רצו לראות איך נראה בית ספר בעתיד, אז הם נסעו לתל אביב וגילו שהתפתחה והשתנתה, אסור למשל להכנס אליה במכונות פרטיות ויש בה תחבורה ציבורי מאד נוחה הכוללת רכבת קלה, רכבת תחתית ואוטובוסים ירוקים, הרחובות מאד נקיים ובנייני המגורים בכל העיר גבוהים ומטופחים ובמערכת החינוך כל אחד לומד מה שמעניין אותו לפי סוגי בתי ספר שונים. בתי ספר להנדסה, בתי ספר לציור ובתי ספר לספורט.